

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2009. JANUÁR 19.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

1.

SIKER VAGY KUDARC?

Egy nehéz nap éjszakája...

Sok fordulót követően, 2008. december 18-án, mintegy tízórás tárgyalás után, hajnali 4 órakor az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság (EKSZB) és a kormány képviselői aláírták azt a megállapodás jellegű összefoglalót, amely egyebek között a 2009. évre felfüggesztett 13. havi illetmény kompenzációját is tartalmazza. (Lásd lapunk hátsó borítóján.) Enélkül nem lenne semmiféle kompenzáció! Nyilvánvalóan ezt mérlegelte a sztrájkbizottság 20 ágazati szakszervezete, amikor vezetői aláírták a megállapodást. (Az aláíró és nem aláíró szakszervezetek listáját lásd lapunk 3. oldalán.) A tárgyalások ezzel nem zárultak le, hanem tovább folytatódnak, egyebek között a foglalkoztatás biztonságát erősítő intézkedésekről, a lehetséges keresetnövelő lépésekről.

Siker vagy kudarc ez a megállapodás? Az EKSZB-nak és a PSZ-nek is elemeznie, értékelnie kell a dokumentumot, mégpedig abból a szempontból, hogy a lehetőségekhez képest mit értünk el. Mielőtt erre a kérdésre választ keresnénk, az előzményekről néhány gondolatot fel kell idézni.

A sztrájkbizottság és a kormány 2007. februári megállapodása 2007-ben és 2008-ban teljes mértékben teljesült. A 2009-re beterjesztett költségvetési törvény első változata még reményt adott arra, hogy ez a folyamat nem áll meg, ám a globális pénzügyi-gazdasági válság, amely hazánkat sem kíméli, szükségintézkedéseket kényszerített ki. Nem vitatható, hogy ennek kezelésére megszorító intézkedéseket kell hozni. Ám elfogadhatatlan, hogy a tehernek nagy részét, mint ahogy a konvergenciaprogram kapcsán is, a közszféra viselje. Az átdolgozott válság-költségvetés pedig ezt helyezte kilátásba, s váratlan helyzet elé állította a közszféra szakszervezeteit.

Gyors lépésekre volt szükség: fel kellett újítani az EKSZB működését és a tárgyalások mellett más kényszerítő eszközökre is szükség volt. Ezért szerveztük meg 2008. november 29-én az ágazati és az egységes közszolgálati demonstrációt, és helyeztük kilátásba 2009. január 12-ére a sztrájkot. Az eredmény: a kormány eredeti álláspontja változott. Bértáblaemlést ugyan nem ajánlott, ám az elvont 13. havi illetmény pótlására első körben 140 ezer forint keresetig központi forrásokat biztosított volna. Mindezt a bejelentett szakszervezeti lépések kényszerítették ki, amelyeknek a tüntetés – a rossz idő ellenére is – sikeres lebonyolítása újabb nyomatékot adott. Ennek következménye, hogy a tárgyalások nyomán végül is a kompenzáció 180 ezer forintos keresetig emelkedett. Tudni kell azt is, hogy ez olyan nagyságrendű központi finanszírozási forrásokat igényel, amelyek maximálisan kihasználják a költségvetési tartalékokat. (Nem véletlenül kérdezték az ellenzéki képviselők, hogy az elfogadott költségvetésből milyen módon tudja finanszírozni a kormány az általa felvállalt kötelezettséget.) És el kell mondani azt is, hogy a kormány egyértelművé tette: sztrájk esetén nincs semmiféle kompenzáció! Tehát a szakszervezetek és a kormány a tárgyalások során kölcsönösen nyomást gyakoroltak egymásra. A kompromisszum ennek mentén született meg.

A szakszervezeteknek – köztük a PSZ-nek – mindezek után a következőket kellett számba vennie. Ha meghirdetjük a január 12-i munkabeszüntetést – nem fog az egész közszféra egységesen sztrájkolni. Egészen más tárgyalási pozícióba ülnek azok a szakszervezeti tisztségviselők, akik biztosan tudják, hogy ilyen esetben a dolgozók 80-90%-a csatlakozik.

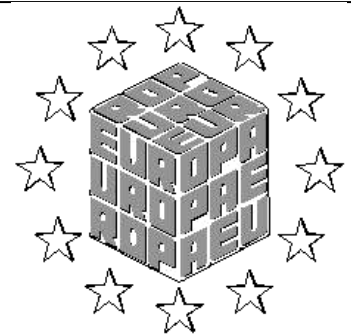
A sztrájkban a 140 ezer forint alatt keresők nagy valószínűséggel nem vettek volna részt, ráadásul súlyos vád érte volna a szakszervezeti vezetőket, hogy az ő, szinte már biztos bérkompenzációjukat feláldozzák egy meglehetősen bizonytalan kimenetelű (eredményességű) akcióért.

A közoktatásban a sztrájk ideje alatt a még elégséges szolgáltatások keretében a gyermekek megőrzéséről gondoskodni kell, a kieső tanítási órákat pótolni kell, illetve a munkavállalók a sztrájk idejére nem kapnak fizetést. Tehát ha a közoktatás dolgozói sztrájkolnak, akkor ők igazán nagy áldozatot hoznak.

Egy nagyon bizonytalan kimenetelű sztrájkra szabad-e buzdítani a kollégákat, szabad-e áldozatot kérni, várni tőlük. Ilyen és hasonló dilemmái voltak, vannak, lesznek egy tisztségviselőnek akkor, amikor a háta mögött állók érdekei között ilyen óriási a szakadék.

Miképpen a közoktatás dolgozóinak érdekei, úgy a sztrájkbizottságban részt vevő ágazati szakszervezetek érdekei között is jelentős ellentét feszült. Egyes szakszervezetek – munkavállalóik keresete miatt – már a 140 ezer forintos határt is elfogadhatónak találták, más szervezetek a 2007-es megállapodás minden részletre kiterjedő végrehajtását követelték. Ezért nem titok, hogy bizony azon a keresetesen nehéz és hosszú éjszakán voltak olyan pillanatok, amikor úgy látszott: nem lesz megállapodás, aminek az lett volna a következménye, hogy senki nem kap egy fillért sem.

Galló Istvánné

A TARTALOMBÓL:

- **A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI**
- **MILYEN MEGÁLLAPODÁST KÖTÖTTÜNK?**
- **MINIMÁLBÉR, 2009**
- **A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS OKTATÁSRÓL**
- **KILENCVEN ÉVESEK VAGYUNK**
- **ISKOLÁK A POKOL TORNÁCÁN**
- **EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉK-PLAKETT KITÜNTETÉSEK**
- **MEGÚJULÓ TUDÁS, MEGÚJULÓ SZAKSZERVEZET**
- **HAZAI KÖRKÉP**
- **ROHAN AZ IDŐ**
- **PL-ÚTMUTATÓ:**
  - **Költségvetés, 2009;**
  - **Vezetők munkajogi helyzete;**
  - **A 138/1992. (X. 8.) sz. kormányrendelet módosítása;**
  - **A 13. havi illetmény kompenzációja**

In memoriam
VARGA GUSZTÁV (1921–2008)

Szatmárban, Mílotán született és az elmúlt év decemberében Panyolán búcsúztunk el tőle.

Iparos családból származott, mozgalmas élete volt. 1944-ben részt vett az erdélyi és a Duna–Tisza közti harcokban, 1947-ben került haza az orosz fogságból, s ezután szerezte meg a Debreceni Tanítóképzőben az oklevelét. Tanított Vásárosnaményban, majd Kisarban, ahol iskolaigazgató is lett, egyúttal a kultúrházat is vezette nyugdíjazásáig. Tudta, hogy az iskola nemcsak a gyermekeknek fontos, hanem a falu közösségének is. Intézményének olyan arculatot szabott, amely ma is meghatározó. Aktívan részt vett a Pedagógusok Szakszervezete tevékenységében is. Példás életével generációkat tanított és nevelt. A legmaradandóbbat a falu kulturális életében, az ifjúság hazafiasságra nevelésében tette. Neve fogalom volt és marad is falujában és a térségben is.

1956 októberében részt vett a községi forradalmi tanács létrehozásában. (Erről írt a Pedagógusok Lapjában is két éve.) Varga Gusztáv közreműködésével épült Kisarban a '70-es árvíz idején a pedagógus-szolidaritás szép példájaként a szolgálati lakás is.

Súlyos betegsége idején a családtagjai mellett a barátai is ott voltak mellette.

Oláh Gábor (Nyíregyháza)

Az Eötvös József Cigány–Magyar Pedagógiai Társaság Eötvös Kutatócsoportjának felhívása

Kedves Barátunk! Komplex közéleti felkészítést tervezünk, amelynek szerves része a helytörténet, honismeret, népismeret. A felkészítés idején kutatható archívumot, adatbázist kívánunk összeállítani, mely segítené a velünk élő történelem feltárását, bemutatását, az idők és a fiatalok párbeszédét, és fejleszti a közösségeket. Az alábbi feladatok megoldását kérjük elküldeni a társaságunknak:

Helytörténet

1. A kutatás témája.
2. A kutatáshoz rendelkezésre álló források felsorolása (a helyi önkormányzat irattára, helyi, megyei, országos levéltárak, gyűjtemények, múzeumi anyagok, magángyűjtők).
3. A kutatás-anyaggyűjtés folyamán kialakult-kialakítandó személyes kapcsolatok alapján készített-készítendő interjúk, visszaemlékezések tömörített tartalma.
4. Gyűjteményi tevékenység, tárgyi emlékek, például: bútor, használati eszközök, ruhák, szerszámok stb.
5. Iratanyagok, oklevelek, igazolványok, levelek stb., aprónyomatványok, meghívók, hirdetések, szórólapok, színlapok, kiadványok, tájékoztatók.

Népismeret

1. A kutatás témája.
2. A rendelkezésre álló források feltárása, bemutatása.
3. A helyi cigány hagyományok, szokások, mesék, mondókák stb. leírása.
4. Mesterségek leírása, szemléletes bemutatásra történő előkészítése (az illusztrálás módja: rajz, fénykép). Interjúk készítése cigány mesteremberekkel, alkotókkal, művészekkel.
5. Ríportok települési és kisebbségi önkormányzati, illetve civil képviselőkkel, aktivistákkal.

A felsorolt feladatok közül az 1-2. pontokban foglaltakat szükséges megoldani. A további pontokból egyet-egyét kérünk feldolgozni.

A feladatok megoldásához szakmai segítséget nyújtunk elérhetőségeinken keresztül.

A társaság anyagilag is támogatja a kutatást. A jelenlegi feladatokhoz a társaság nevére és címére kiállított számla ellenében 10 000 Ft-ig terjedő összeggel a dologi kiadásokra támogatással segíti a pályázók munkáját.

További információ: 1045 Budapest, Tél utca 64. Tel./fax: 06-1-370-7614; e-mail: eotvos.tarsasag@hdsnet.hu

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan olvassa el és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény neveléstudületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabályokat ismertető anyagainkat – amelyek a zöld PL-útmutatóban kapnak helyet – pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 4 100 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelőlevelük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 90 000 forint, féloldalal 45 000, negyedoldalal 22 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 45 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terheli. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Hitelek, támogatások!

Sok minden változott az utóbbi időben a hitelek terén, jó hír azonban, hogy a lakás célú támogatások változatlan formában élnek. Közalkalmazotti-köztisztviselői hitelek, szocpol és megelőlegező szocpol támogatások új lakásra, félévszocpol használt lakásra továbbra is felvehetőek. Sőt, a forint alapú, állami támogatású lakáshitelek törlesztőrészei nem nőttek! Új lakásra akár saját önerő nélkül is felvehető hitelek 20 évre, 5 842,- Ft (THM: 8,29%) induló havi törlesztőrészllettől, millió forintonként. Fészekrakó hitelek használt lakásra is, 10% önerőtől! Hitelkiváltó devizahitelek 5 624,- Ft (THM: 7,77%) induló havi törlesztőrészllettől millió forintonként, 20 évre. Mindez ráadásul *díjmentes hitelügylettel* elérhető nálunk, a Buongiorno Hitelirodában. Budapesten és Pest megyében akár az Ön lakásán is tudunk tárgyalni. Időpont-egyeztetésért kérem, hívja a 20/556-3101-es telefonszámot, vagy írjon egy e-mailt a buongiorno01@t-online.hu címre!

Egészségérettségi

Várhatóan a szeptemberi iskolakezdemés után minden 16 éves fiatal átesik az úgynevezett „egészségérettségen”, amely egy komplex egészség-állapot-felmérést jelent – mondta az egészségügyi miniszter. A vizsgálatokat a gyermek iskolájában az iskolaorvos végzi majd el, a részvétel nem lesz kötelező, de *Székely Tamás* szerint a diákok aligha fognak félni, így évente csaknem 90–100 000 fiatal egészségi állapotáról kapnak majd képet a szakemberek. A tárca vezetője hozzátette: az eredményt egy egészségügyi kiskönyvben rögzítik, a tervek szerint ez a kiskönyv „végigkíséri” a gyermek életét, hiszen a könyvecske tartalmazni fogja majd a 0–16 éves korig elvégzett összes vizsgálatot, beleértve a „záróvizsgát” is.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Szerkesztő: **dr. Dalos Gábor**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464
Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4 100,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) 2008. december 13-án jubileumi ünnepséget tartott elődszervezetének, a Magyarországi Tanítók Szakszervezete (MTSZ) megalakulásának 90. évfordulója tiszteletére. A közoktatás, a pedagógusok érdekvédelmét szolgáló egyesületek már korábban, a XIX. században is működtek. Ám az első szakszervezet az MTSZ volt, amely 1918 decemberében tartotta alakuló közgyűlését. Az évforduló tiszteletére emlékérem is készült. A PSZ által a budapesti Fáklya Klubban rendezett megemlékezésen mintegy háromszázan vettek részt az ország minden részéből. Az erről szóló összeállításunkat lásd lapunk 5-6. oldalán.

A PSZ Elnöksége 2008. december 13-án, a jubileumi ünnepséget követően ülésezett. Vita után döntött a PSZ és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) közötti bérleti szerződésről. 2009-től kezdődően ugyanis a SZEF a PSZ fővárosi, Városligeti fasori székházában kap helyet. A korábban mások által bérelt földszinti helyiségeket veszi igénybe. Tehát székházunkban a PSZ Országos Irodája mellett a SZEF konföderáció és a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete (FDSZ) irodája is működik.

Az Országos Közzolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) 2009. január 12-i ülésén megtárgyalta a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2009. évi havi keresetkiegészítéséről (a 13. havi illetmény ellentételezéséről) szóló kormányrendelet tervezetét. Megállapította, hogy a forrás a központi költségvetés lesz, és a február eleji, majd a további havi kifizetésekre minden érintett esetén sor kerül. (Lehet, hogy a késve megjelenő jogszabály miatt a kifizetés időpontja is csúszik.) A rendelet 2009. december 31-ével hatályát veszti. 2010-től pedig visszaáll a régi rendszer a 13. havi illetmények kifizetésére.

Az Egységes Közzolgálati Sztrájkbizottság és a kormány többfordulós tárgyalásai végül is részeredményekhez vezettek. A 2008. november 29-ei tüntetést követően ugyanis a kormány a 13. illetmény ellentételezésére egyre növekvő javaslatot tett az asztalra. Végül is 2008. december 18-án, az éjszakába nyúló tárgyalások nyomán az Egységes Közzolgálati Sztrájkbizottság és a kormány eddigi tárgyalásainak eredményéről aláírtak egy összefoglalót, amely megállapodás jellegű tételeket is tartalmaz. (Lásd lapunk hátsó borítóján.) A sztrájkbizottságban részt vevő szakszervezetek döntő többsége (20) aláírta a dokumentumot. Az aláírást csupán két szakszervezet tagadta meg. **Tudni kell azt is, hogy ha nincs ilyen jellegű egyetértés, akkor a 13. havi illetménynek nincs semmiféle ellentételezése.** Az összefoglaló tartalmával egyetértő szakszervezetek: *Adó- és Pénzügyi-ellenőrzési Dolgozók Szakszervezete, Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete, Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete, Egészségügyben és Szociális Ágazatban Dolgozók Demokratikus Szakszervezete, Közegészségügyi Szakszervezet, Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete, Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete, Mentődolgozók Önálló Szakszervezete, Pedagógusok Szakszervezete, Agrárkutatási és Kutatási Dolgozók Szakszervezete, Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete, Környezetvédelmi és Vízügyi Dolgozók Szakszervezete, Orvosegyetemek Szakszervezeti Szövetsége, Tudományos és Innovációs Dolgozók Szakszervezete, Hivatásos Tűzoltók Független Szakszervezete, Magyar Orvosok Szövetsége, Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet, Szent László Kórház Dolgozóinak Szakszervezete, Szociális Területen Dolgozók Szakszervezete, Honvédségi Dolgozók Szakszervezete.*

A dokumentumot el nem fogadó szakszervezetek: *Munkástanácsok Egészségügyi Ágazata, Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete.*

Az Országos Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) megállapodása a 2009. évi minimálbérről, a garantált bérminimumról, valamint keresetnövelési ajánlásról

Lapunk 2008. december 8-án megjelent számában még arról írtunk, hogy eredménytelenek az OÉT-nek a minimálbérről és a keresetajánlásról folytatott tárgyalásai. A szakszervezetek és a munkaadók álláspontjai ugyan közeledtek egymáshoz, de még nem jött létre az a megállapodás, amelynek alapján kormányrendeletben kihirdetésre kerülhet a 2009. évi minimálbér. Végül is az utolsó pillanatban, 2008. december 12-én a két fél azonos álláspontra jutott, amelyet a kormány is elfogadott. Az alábbiakban közöljük a megállapodás teljes szövegét, amely alapján megszületett a 321/2008. (XII. 29.) sz. kormányrendelet. E rendelet néhány részletét is bemutatjuk.

1. Az Országos Érdekegyeztető Tanács megállapodott arról, hogy
  - a) a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) 2009. január 1-jétől havi 71 500 forint;
  - b) a legalább középfokú iskolai végzettséget és/vagy szakképzettséget igénylő munkakört ellátók garantált bérminimuma gyakorlati időtől függetlenül 2009. január 1-jétől havi 87 000 forint, július 1-jétől 2009. december 31-ig 87 500 forint.
2. Az Országos Érdekegyeztető Tanács – annak figyelembevételével, hogy a kormányzati prognózis szerint 2009-ben a bruttó hazai termék 1%-kal csökken, a fogyasztói árszínvonal éves átlagban 4,5%-kal emelkedik, a személyi jövedelemadó pedig nem változik – 2009-ben a bruttó keresetek 3–5%-os növelését ajánlja a vállalalkozási szférában kollektív bértárgyalásokat folytató szociális partnereknek. Az Országos Érdekegyeztető Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy – tekintettel a gazdasági helyzetre – a helyi bértárgyalásokon a munkahelyek megőrzését tartsák elsődlegesnek.
3. Az Országos Érdekegyeztető Tanács javasolja, hogy a közzszférában is belátható időn belül szülessen megállapodás a 2009. évi keresetekről.

Záródeák: A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége és a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége a megállapodással nem ért egyet, de a létrejöttét nem akadályozta meg.

Részletek a 321/2008. (XII. 29.) sz. kormányrendeletből

1. § A rendelet hatálya kiterjed minden munkáltatóra és munkavállalóra.
2. § (1) A teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alaphé kötelező legkisebb összege (minimálbér) a teljes munkaidő teljesítése esetén 2009. január 1-jétől havibér alkalmazása esetén 71 500 forint, hetibér alkalmazása esetén 16 500 forint, napibér alkalmazása esetén 3 290 forint, órabér alkalmazása esetén 411 forint.
  - (2) Az (1) bekezdésben meghatározottaktól eltérően a legalább középfokú iskolai végzettséget, illetőleg középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló garantált bérminimuma a teljes munkaidő teljesítése esetén
    - a) 2009. január 1-jétől havibér alkalmazása esetén 87 000 forint, hetibér alkalmazása esetén 20 000 forint, napibér alkalmazása esetén 4 000 forint, órabér alkalmazása esetén 500 forint.
    - b) 2009. július elsejétől 2009. december 31-ig havibér alkalmazása esetén 87 500 forint, hetibér alkalmazása esetén 20 100 forint, napibér alkalmazása esetén 4 030 forint, órabér alkalmazása esetén 503 forint.

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

A PSZ Szakoktatási és Felnőttképzési Tagozatának országos delegáltjai 2008. december 10-én tartották együttes ülésüket. Elsőként Szabó Zsuzsa, a PSZ alelnöke röviden ismertette a PSZ elmúlt időszakban történt törekvéseit a szakmaiság képviselésével kapcsolatban. Kiemelte, hogy a jelenlegi időszakban a sarokpontok meghatározása fontos a szakképzés terén. Az ülésen meghívottként Jakab János, az OKM volt államtitkára vitaindító előadást tartott a szakképzés helyzetéről, feladatairól. Alapvetően a folyamatos fejlesztést jelölte meg a források ésszerű felhasználásával, a gazdaság mint megrendelő igényeinek fokozott figyelembevételével, korszerű kiszolgálásával. Az iskolaszervezet modernizálása, központi képzőhelyek létrehozása, a továbbképzések számának növelése révén emelkedik a szakképzés hatékonysága. A jövőben fokozni kell a gazdaság és az iskola együttműködését, a kompetencia-alapú szakképzést, a kooperatív tanulási technikák elsajátítását, az iskolák ellenőrizhetőségét, a képzési szerkezet befolyásolását, a tanulói szerződések számát.

Az előadás utáni konzultáción a résztvevők kiemelték az iskola piacképességének fontosságát, a tanulók szabályrendszerhez szoktatásának erősítését, a szakma elsajátításához szükséges alapismeretek hatékony oktatásának jelentőségét.

Az ülés következő részében dr. Kiss Attiláné hangsúlyozta a pályá-

zatokban rejlő lehetőségek felhasználását, a jó gyakorlatok terjesztésének fontosságát, majd az ülés résztvevői elfogadták, hogy a két tagozatból egy legyen. Indoklásuk szerint ma már minden szakképző iskolában folyik felnőttképzés, kevés a tiszta profilú felnőttképző intézmény. Javaslat hangzott el, hogy az összevont tagozatot két társelnök vezesse: egy a szakoktatás, egy a felnőttképzés részéről. A hozzászólók pozitívan értékelték Kósa Mihály és dr. Kiss Attiláné eddigi tevékenységét, megállapítva, hogy szakmai hozzáértésük révén volt sikeres a munkájuk.

Ezt követően az eddig külön-külön működő szakoktatási és felnőttoktatási tagozat egyesülése hivatalosan is végbement azzal, hogy titkos szavazással közös intézőbizottságot választottak (négy szakoktatási, három felnőttoktatási kollégát, valamint egy-egy póttagot). Az intézőbizottság tagjai: Kósa Mihály és dr. Kiss Attiláné társelnökök; Bagó Gyula (Győr), Holdampf Sándorné (Dunaújváros), Matúzné Nagy Ildikó (Eger), Szívósné Tóth Annamária (Vác), Zsigmond Zsuzsa (Pécs); Kántor József póttag (Székesfehérvár), Mihályi Gyula póttag (Székesfehérvár).

Zárszóként méltatták a tagozatok tevékenységének jelentőségét a PSZ-en belül. A tagozatok munkájukkal folyamatos segítséget kívánnak nyújtani az elnökségnek.

Schneff Erika

A természettudományos oktatás védelmében

Lapunk legutóbbi, 2008. decemberi számában tudósítottunk a Rácz Tanár Úr Életműdíjak átadásának ünnepségéről. A díjazottak az MTA dísztermében rendezett ünnepségen is aggodalmukat fejezték ki a magyar természettudományos oktatás helyzetével kapcsolatban. A későbbiekben erről külön nyilatkozatot is megfogalmaztak, amelyet az alábbiakban adunk közre.

A Rácz Tanár Úr életműdíjas tanárok szerint az utóbbi idők reformlépései végképp kilátástalan helyzetbe hozták a reálokotatást. Egyöntetű a véleményük abban, hogy a kémia, a biológia és a fizika tantárgyak tanításának összevonása, valamint a tagozatos osztályok felszámolása katasztrofális következményekkel jár majd a természettudományos képzésben. Az intézkedések következményeként a tehetséges gyerekek elkallódnak, a diákok reáltárgyak iránti érdeklődése és tudása még a mainál is mélyebbre zuhan.

Aggasztónak találják a reálokotatás jelenét és jövőjét a Rácz Tanár Úr Életműdíjjal jutalmazott pedagógusok. Véleményük szerint az már önmagában is szomorú, hogy napjainkra a látványos és szerethető, szemléltető oktatási módszereket szinte teljes egészében felváltotta a tiszta elmélet. Így még az sem kedvelheti meg a reáltárgyakat, akinek lenne hozzá affinitása. Ezt tetézi, hogy a tagozatos oktatás egy-két kivételtől eltekintve megszűnt, és ezt a még meglévő fakultációk nem pótolhatják.

A díjazottak véleménye abban is egységes, hogy a természettudományos tárgyak összevont tanítását nem tartják járható útnak, mert az óhatatlanul az egy-egy tárgyban átadható tudás csökkenésével járna. Figyelembe kellene venni a nyugat-európai országok ebbéli tapasztalatait. Például Svájc 1995-ben a középfokú iskolákban bevezette az integrált természettudományos oktatást, amelyet egy 2007-es, egyhangúlag meghozott törvénnyel az eredeti állapotra állított vissza, 2011-es határidővel.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a tanárképzés klasszikus terepei, a négyéves főiskolák a bolognai rendszerben már nem kaptak helyet. A jelen helyzetben viszont a hároméves, úgynevezett bachelor képesítéssel még nem lehet tanítani; az öt-, vagy hatéves, master fokozatú diplomával azonban már más pályát is lehet választani, és félélo, hogy a végzősöket mindent meg is tesznek, csak tanítaniuk ne kelljen. A pedagógusképzésben a bolognai szisztéma bevezetése hibás lépés volt, ezért a képzés minőségének javításával egyidejűleg sürgősen korrigálni kellene.

Írországban, Finnországban vagy Dél-Koreában hasonló gondokkal küzdöttek, de képesek és hajlandóak voltak növelni az oktatásra fordított pénzt és energiát – mondta Kroó Norbert akadémikus, az MTA elnökhelyettese, aki egyben a Rácz Tanár Úr Életműdíj kuratóriumának elnöke. Magyarországon csökken a gyerekek száma, de erre nem az iskolák összevonása és az elbocsátások a jó válasz, hiszen ezáltal a megmaradt tanároknak még több teher hárul. Vagy ha igen, akkor az így megmaradt összeget legalább benn kellene hagyni az oktatási költségvetésben. A professzor hozzátette: egy-egy ilyen félresikerült politikai lépés hamar nagyon sokat ronthat az oktatás amúgy is bizonytalan jövőjén, míg a javulás mindig csak hosszabb távon várható, ha volna rá szándék.

Az Ericsson Magyarország Kft., a Graphisoft R&D Zrt. és a Richter Gedeon Nyrt. által létrehozott Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért célja, hogy ösztönözze a hazai képzést, ezen belül támogassa a középiskolákat az oktatással kapcsolatos személyi feltételek javításában. A személyenként egymillió forint jutalommal járó Rácz Tanár Úr Életműdíjat minden évben a középiskolai reálokotatás azon pedagógusai kapják, akik életművükkel, kiemelkedő munkásságukkal jelentősen hozzájárultak a hazai középiskolai természettudományos képzés színvonalának emeléséhez.

A magyar diákok a világ legjobbjai között

A TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study – Nemzetközi Matematika- és Természettudomány-vizsgálat) négyévente végez felmérést, amely a negyedik és nyolcadik évfolyamos tanulók matematikai és természettudományi képességét vizsgálja. Az előző évben összesen 59 ország és 8 kiemelt oktatási rendszer tanulóinak teljesítményét hasonlították össze, mintegy 425 ezer diák részvételével. A magyar diákok a felmérés mind a négy területén az átlag felett teljesítettek, három területen pedig a legjobbak között szerepeltek.

A természettudományok területén a tízéves diákok a kilencedik helyen, a tizennégy évesek pedig az előkelő hatodik helyen végeztek. Matematikából a magyar tanulók negyedik és nyolcadik évfolyamon is jobban teljesítettek a nemzetközi átlagnál. Tízéves diákjaink sajnos nem jutottak az első tíz közé, a tizenötödik helyet szerezték meg, és így is átlag feletti eredményt értek el. Hasonló pontszámot szereztek, mint Svédország és Anglia. A tizennégy éves tanulók matematikából is a világ legjobbjai közé tartoznak, csupán öt ország előzte meg őket.

KILENCVEN ÉVESEK VAGYUNK

A magyar pedagógusok érdekeinek védelme, a pedagógustársadalom szervezkedése a XVIII. század végétől kísérhető nyomon. Az ágazati szakszervezet létrejötte pedig a XX. század második évtizedében történt meg. A Magyarországi Tanítók Szakszervezete, amelyet a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) jogelődjének tekintünk, 1918 decemberében tartotta alakuló közgyűlését. Tevékenységét azonban csak 1919 augusztusáig folytathatta, hiszen ezt követően a közsférában nem működhetek szakszervezetek. Az újjászerveződésre csak 1945-ben nyílt lehetőség.

A Magyarországi Tanítók Szakszervezete megalakulásának 90. évfordulója tiszteletére a PSZ 2008. december 13-án a budapesti Fáklya Klubban rendezett ünnepséget, amelyen az ország minden részéből mintegy háromszázan vettek részt. Erre az alkalomra emlékezem is készült, átadására az ünnepi műsor végén került sor. A megemlékezés keretében Galló Istvánné, a PSZ elnöke mondott ünnepi beszédet, amelyben a múltból kiindulva a jelen tennivalóiról szólt. Arról, hogy milyenek látja 90 éves szakszervezetünket ma. Végül, a műsort követő fogadáson Sárdi Lajos, a PSZ korábbi (1975–1989) titkára, főtítkára mondott ünnepi pohárköszöntőt. Az alábbiakban részleteket mutatunk be az ünnepi műsorból, és dokumentumokat közlünk az 1918-1919-es időkről, elődszervezetünk tevékenységéről. A színvonalas műsor szereplői és összeállítói: a Budapesti Bartók Kórus, a Tatabányai Kertvárosi Óvoda néptáncsoportja és óvodapedagógusai, Kerti Teréz, Kotán Sándorné, Csabalik Zsuzsanna, Balogh László, dr. Fülöp Ferencné (a pedagógus szavalóverseny legutóbbi győztese) – valamennyien köszönetet érdemelnek.

Részletek a műsorban elhangzott összeállításokból

A XX. század első éveiben a tanítók helyzetének javításáért folyó küzdelem egyrészt – európai mintára természetesen – radikalizálódott, másrészt pedig 1902-től kezdve folyamatosan, lépésről lépésre szerveződött. 1910-ben megalakult a Magyarországi Tanítók Szabad Egyesülete, majd 1918 decemberében, egy rendkívül hideg téli napon megalakult a Magyarországi Tanítók Szakszervezete. A több mint 600 oktatásügyi küldött előttmondotta Bokányi Dezső a következő szavakat:

„Önök mondták nekem, hogy bár a világok összedülnek, az emberiség megmarad, és a romokon keresztül megtalálja útját. Nekünk is építeni kell a romokon, amint építettek az elődök. Új világot fogunk építeni. Ez nem ezert lesz új világ, mert mi akarjuk, hanem mert a történelmi szükségesség ércerekeken robogva jár, és elsodor mindent az útjából...”

Idézetek a szakszervezet 1918-as kátéjából

Mire kell a szakszervezetnek a sok pénz?

1. Lapot kell főntartania. Agitációt kell kifejtenie a közönyös kartársak megszervezése céljából.

2. Állandó irodát kell főntartani a szervezés, az akciók, jogi tanács stb. céljára. Az iroda állandó alkalmazottait függetleníteni kell az iskola-fenntartó hatóságoktól, munkájukat tisztességesen kell díjazni.

3. Aki a mi közös ügyünkért való harcban anyagi kárt szenved, akit megrendszabályoznak, azt anyagilag kártalanítanunk kell. Erre a célra ellenállási alapot kell teremtenünk.

Amely szervezet nem ezeken az elveken épül föl, az papírosszervezet, álszervezet.

Milyen legyen a jövő szakszervezete?

(Részlet Balogh Lászlónak, a PSZ Eger városi-körzeti titkárnak a műsorban elhangzott szövegéből)

Mert mik is a céljaink? Hogyan fogalmazta meg egyik elődünk? Hogy egyszer a mi akaratunk szerint menjenek a dolgok! Hogy tehessük azt, ami a dolgunk, amihez értünk. Neveljük, oktassuk gyermekeinket. Szeretetre, egymás megbecsülésére, tiszteletre. Hogy aztán egyszer majd ők is azt mondhassák: elődeink nyomdokain akarunk haladni. Hogy ezt a munkát közösségekben, tantestületekben végezzük? Hogy ezeknek az embereknek az érdekeit képviselni kell? Igen. Mindig is kellett? Igen. És sohasem volt könnyű? Soha.

Kollégák! 30 évvel ezelőtt könnyű volt szakszervezetet „csinálni”? 20 évvel ezelőtt könnyű volt például Egerben érdekeket képviselni? Persze, hogy nem. Ma sem az. Pedig ma már mobiltelefonon értekezünk, interneten levelezünk. Az információ mennyisége sokszorosa az eddigieknek. A partnereink felkészültek, és bevetnek minden modern vívmányt az érdekeik védelmében. Hogy most polgármesterekkel vitázunk és nem tanácselnökökkel? Képviselő-testületek a fenntartók és nem városi tanácsok? Teljesen mindegy. A céljaink, feladataink nem változtak.

Ha nem fogunk össze és nem mondunk végre egy nagyot, akkor lehetnek szép elképzeléseink, gondolataink a jövő szakszervezetről. Mert hiszen a szakszervezet mi vagyunk, kollégák! Nekünk kell egységesnek lennünk, közösen akarnunk! A szakmai felkészültségünkkel és emberi méltóságunkkal egymás mellé állni és hallatni a szavunkat. Ha nehezen akarják meghallani, akkor egyre hangosabban.

Az én jövőbeli szakszervezetem nem egy vonzó jelenség! Ugyanis sokat kell dolgozni. És nem egy hálás feladatot ellátni. És nem is kö-

szönik meg ezt a munkát olyan sokszor. És még túl sem fizetnek bennünket! Szép jövő, nem mondom. Ezzel a jövőképpel aztán lehet aktivistákat toborozni! Ennek ellenére azt mondom, ezt kell tennünk. Dolgoznunk kell egymásért, magunkért!

A Magyarországi Tanítók Szakszervezetének ideiglenes alapszabályából*

II. CÉL, ESZKÖZÖK

- § A Magyarországi Tanítók Szakszervezete célja: tagjai gazdasági és társadalmi érdekeinek megvédelmezése, életszínvonalának emelése, a kormányzati rendelkezésből folyó feladatok végrehajtásában állandó közreműködés, a nevelésügy irányításában, tökéletesítésében, ellenőrzésében, a munkafegyelem biztosításában, a munkaeredmény fokozásában, tagjai munkásöntudatának fölbresztése, összetartásának ápolása és szakképzettségének továbbfejlesztése.
- § A második szakaszban megállapított célokat az MTSZ a következő eszközökkel akarja megvalósítani:
  - a munka értékelésének és javadalmazásának meghatározásában való részvétellel, a munkaidő és munkafeltételek javításáért szükséges intézkedésekkel;
  - a kormányzati és egyéb testületekkel szemben úgy az egész érdekelttség, valamint az egyes tagok ügyeinek képviselésével és igazának érvényre juttatásával;
  - az iskolaügyi munka irányítására és ellenőrzésére hivatott szervezetek megállapítására és személyek kijelölésére való befolyás gyakorlásával;
  - a nevelésügyi szakérők delegálásával, a nevelés- és oktatásügy tökéletesítését elősegítő új munkamódszerek propagálásával, a köz érdekét szolgáló szakmai kutatások és találmányok támogatásával;
  - a könyvtárak létesítésével, szaklapok, szakkönyvek, valamint a neveléstudományt népszerűsítő folyóiratok és könyvek kiadásával, tudományos előadások, viták, tanfolyamok, szakmai gyűlések, értekezletek és népszerű előadások rendezésével;
  - tanulmányokra való kiküldetések által;
  - a más országbeli testvérszakszervezetekkel való együttműködéssel.

III. A TAGOK KÖTELESSÉGEI ÉS JOGAI

A tagok igénybe vehetik a szervezet összes kedvezményeit. Választók és választhatók minden tisztségre.

Minden tag köteles belépéskor 2 korona beíratási díjat fizetni. Havi tagdíj: 2 kor. 50 fill.

Oly helyeken, ahol legalább tíznél több tag van, helyi csoport alakul, ahol a tagok száma tíznél kisebb, ott befizetőhely alakul.

A helyi csoport elnököt, jegyzőt, pénztárost és ellenőrt választ, a befizetőhely ügyeit a „bizalmi” vezeti.

Ahol több tantestület működik, a bizalmi rendszer vezetendő be.

Ahol helyi szakszervezeti választmány van, ehhez kell csatlakozni.

* Mire a végleges alapszabály elfogadására sor került volna, betiltották az MTSZ működését.

A tagdíjak 80 százalékát a központba kell beküldeni, éspedig: a) ahol pénztáros szedi be a díjat, ott havonként; b) ahol pedig se helyi csoport, se befizetőhely nincs, ahonnan tehát a tagok egyenesen a központba küldik tagdíjaikat, ajánlatos több hónapra egyszerre fizetni.

A Magyarországi Tanítók Szakszervezete 25 tagú központi vezetőséget választ.

A szakszervezet iskolafajok szerint szakosztályokat alakít; a szakosztályok vezetőséget választanak.

A központi vezetőség kötelessége 1919. március 31-ig a szakosztályokat megalakítani és gondoskodni arról, hogy a szakosztályok vezetőséget válasszanak.

A szakszervezet hivatalos lapja az Új Korszak.

Az Új Korszak irányítására a központi vezetőség szerkesztő bizottságot küld ki.

Általában a Magyarországi Tanítók Szakszervezete a többi szakszervezetben szokásos elvek és szabályok alapján működik. (Választott bíróság, közgyűlés, vidéki vagy kerületi szervezetek stb., amint azt a rövidesen kiadandó Alapszabályok el fogja rendelni.)

– • –

A vezetőség megalakulása. A december 30-i közgyűlésen megválasztott 25 tagú központi szervező bizottság ugyanazonnap este 8 órakor a Népszava szerkesztőségében tartotta meg első ülését. Mindenekelőtt a végrehajtó bizottságot választották meg. Elnök lett: *Somogyi Béla*; alelnökök: *Teszársz Kálmán* és *Antal Márk*; titkár: *Gémes Sándor*; pénztáros: *Bereczky Béla*; ellenőr: *Tesléri Károly*; könyvtáros: *Perényi Mór*; ellenőrző bizottság: *Csajághy Imre* (Dunapataj), *Polónyi Kálmán* (Tatabánya), *Bagossy Géza* (Pestszentlőrinc), *Kövári Andor* (Munkács).

A tanító-alkalmazottak új illetményei

(Részlet a Magyarországi Tanítók Szabad Szakszervezetének lapja, az ÚJ KORSZAK 1919. május 9-i számában megjelent írásból)

A magyar tanítóság legrégebb és legégetőbb kérdésére gyönyörű választ adott a magyar tanácskormány. A kérdés így hangzott:

- A mindenkori kormányok miért nem törődtek éppen azoknak a lelkes szellemi munkásoknak a megélhetésével, akik rajongó idealizmussal állanak az emberi fejlődés, a kultúra szolgálatában?! Erre a kérdésre csak a proletárok kormánya tudott becsületes és megértő feleletet adni. Annak a rendeletnek, mely a tanító-alkalmazottak illetményeiről most készült el a közoktatásügyi népbizottságon, mindjárt az első mondata így hangzik:

- A forradalmi kormányzótanács a tanító-alkalmazottakat a jobban díjazott szakmunka felében részesíti.

Ki ne ismerné fél a hivatalosan egyszerű szavak mögött az elismerés meleg kézszorítását...

A kezeink között levő rendeletek szerint a forradalmi kormányzótanács – a főiskolák kivételével – valamennyi oktatási intézet olyan alkalmazottainak, akik tanítással vagy az intézet vezetésével foglalkoznak, hetibérért a következőképpen állapítja meg:

- A szolgálat első évében: 300 K; 3-5 évig terjedő szolgálat után: 350 K; 6-7 évig terjedő szolgálati után: 400 K; 8-10 év után: 430 K; 11-13 év után: 460 K; 14-16 év után: 490 K; 17-20 évi szolgálat után: 520 K; 20 éven túl terjedő szolgálat után: 550 korona.

Ezek a beszélő számok a magyar tanítóság elé egy eljövendő szép korszak képét varázsolják, amely nem lesz többé kicsinyes gondokkal, apró torzalkodásokkal s a nyomorúság csúf kinövésével éléketlenítve, ahol a művelődés zászlója nem változik súlyos keresztté a kultúrát terjesztő osztályok kezében, s ahol a földi gondok nem húzzák le többé porba-sárba a röpülésre hivatott lelkeket. Ezek a beszélő számok mindennél ékeesebben garantálják, hogy ezután hivatásának élhet a tanító, kertesze lehet az emberiség nagy kertjének, heroldja az általános emberi műveltségnek s nem kell minden energiáját elfecsérelnie a száájához kerülő falat után...

Az illetményekről szóló rendelet természetesen tesz némi különbségeket a tanítói alkalmazottak illetményei között. Így például: kezdőfizetésben részesülnek az óvónők és mindazok a tanító-alkalmazottak, aki az óvónökök azonos tartamú tanulmányi idő alatt (két év) szerzik meg szakképesítésüket.

A magasabb képesítés elnyeréséhez szükséges tanulmányi idő azonban már beszámít a szolgálati időbe. Az elemi iskolai tanítók kezdőfizetése tehát már heti 350 K; a polgári és gyógypedagógiai tanítók kezdőfizetése heti 400 korona, míg a középiskolai tanítók heti 430 korona kezdőfizetéssel kezdik meg szép hivatásuk teljesítését.

Az illetményekről szóló rendelet ezenkívül a humánus rendelkezések egész garmadáját tartalmazza. Így, a szolgálati időbe beszámítja azt az időt is, amely a képesítő oklevél kiállításának napjától a tényleges szolgálatbalépés időpontjáig eltelt (amennyiben ez három évnél nem több). A középiskolai tanítók szolgálati idejét növeli az az idő is, melyet az alkalmazott a szakvizsga letételének napjától kezdődően nyilvános intézetben tanítói minőségben eltöltött.

A jóakarati intézkedések között nem utolsó a tervezetnek az a pontja, hogy mind e megállapított illetmények a tanító-alkalmazottakat folyó évi április hó 15-étől kezdve visszamenőleg illetik meg.

Ez a tervezet a kultúra jegyében fogant, és minden mondata a tanító munka igaz megbecsüléséről tesz tanúságot. Egy magasabb, tisztultabb világnézet kikristályosodott igazságai fekszenek itt a mind tündöklőbbé váló betűk alatt: egy eljövendő világ ragyogó kultúrájának üdítő levegőjét érezzük ezek valóra válásának pillanatában...

Felhívás könyvhéttörténeti vetélkedőben való részvételre

Supka Géza, a neves író, műtörténész és régész akadémikus 1927 pünkösdvasárnapján jogelődünk, a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesülete miskolci közgyűlésén vetette fel és javasolta, hogy minden évben legyen ünnepe a könyvnek. Jövőre lesz 80 éve, hogy alapítóként megrendeztük az első könyvnapot. E jubileum tiszteletére a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete gimnáziumi és szakközépiskolai diákok részére művelődéstörténeti versenyt, vetélkedőt hirdet, amelynek tematikája természetesen, hogy kik tudnak többet a könyvhetekről.

Tudnivalók (melyek megtalálhatóak honlapunkon is: www.mkke.hu):

- Jelentkezési határidő: 2009. január 20.
- A döntőbe 4-5 csapat juthat be. Egy csapat 4-5 főből állhat
- A döntőre a 80. Ünnepi Könyvhét harmadik napján, 2009. június 6-án, 11 órakor kerül sor.
- Helyszín: az ünnepi könyvhetek hagyományos központi helyén, a budapesti Vörösmarty téren az oroszlános kút előtti színpad és az előtte lévő – könyvárusító pavilonokkal övezett – szabad tér.
- A jelentkező csapatoknak és tanáraiknak felkészülésükhöz eljuttatjuk Köves József-Murányi Gábor: *Könyvhetek története – Az Ünnepi Könyvhét 75 éve* című összefoglaló kötetét, amely 2004-ben jelent meg a Vince Kiadó és az MKKE gondozásában (272 oldal).
- A jelentkezőket tájékoztatjuk azokról az internetes lelőhelyekről, ahol kapcsolódó ismereteket szerezhetnek be a döntőhöz, valamint megjelöljük azokat a játékos formációkat, amelyeknek ötletes előadása, feldolgozása segítheti a sikeres helytállást.
- A szükségessé váló selejtezők lebonyolításáról a jelentkező csapatok számának ismeretében döntünk.
- A döntőbe jutó diákok és felkészítő tanáruk utazási költségét térítjük.
- Az első három nyertes csapat nagy értékű könyvsorozatot kap.
- A jelzett határidőig a jelentkezők az iskola neve és címe, a felkészítő tanár és a csapat tagjainak feltüntetésével a következő elérhetőségekre: 1073 Budapest, Kertész u. 41. vagy: 1367 Budapest, Pf. 130.; faxon: (06-1)343-2541, interneten: mkke@mkke.hu várja a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete

ISKOLÁK, PEDAGÓGUSOK A POKOL TORNÁCÁN

Az ország egyre több településén, elsősorban kistelepüléseken találkozunk a jelenséggel, hogy a helyi önkormányzat alapítványnak „adja át” az általa fenntartott nevelési-oktatási intézmény működtetését. Ennek nyomán egyre több probléma keletkezik: a gondok egyaránt sújtják a tanulókat és a pedagógusokat. A legmegrázóbb esetekkel Győr-Moson-Sopron megyében szembesülhettünk, ahol a saját intézményét fenntartani nem tudó (nem akaró) 12 település önkormányzatával kötött szerződést egy azóta „elhíresült” alapítvány. A problémákról, tanulságokról mindenki okulására dr. Jáki Katalin megyei titkár összeállítását adjuk közre.

1979-ben alakította Nagy Ottó László a Vocational Academy Alapítványt Győrben, ahol óvodái, általános iskolái, szakközépiskolái, szakiskolái képzést folytattak és diákothont működtettek, majd később felnőttképzéssel, gimnáziumi oktatással bővítették tevékenységüket. 2007 nyarán Győr-Moson-Sopron megyében több kistelepülés iskolája és óvodája csatlakozott az alapítványhoz, mivel a csökkenő normatívák miatt önállóan már az önkormányzatok nem, vagy rendkívül nehezen tudták volna fenntartani az intézményeiket. Így a vinyédi iskola és óvoda, a végi iskola, az osli iskola és óvoda, az újkéri iskola és óvoda, a sopronkövesdi iskola és óvoda, a ciráki iskola és óvoda, a rábapordányi iskola és a kunszigeti iskola. Ezen kívül már Csornán és Kapuváron működtetett az alapítvány alsó tagozatos képzést, így a 2007–2008-as tanévben körülbelül 655 tanulót érintett az átszervezés, ezen kívül 108 óvodást. Győr-Moson-Sopron megye mellett még Veszprém megyében is négy település csatlakozott és közoktatási megállapodást kötött a Vocational Academy Kéttannyelvű Általános és Közgazdasági Szakközépiskolával.

2007. november táján egyre több panasz merült fel és megsokasodtak a bejelentések a működtető alapítvánnyal szemben. Ezért a PSZ Győr-Moson-Sopron megyei szervezete 2007. december 18-án az Oktatási és Kulturális Minisztérium szakállamtitkárához, dr. Szüdi Jánoshoz fordult, és segítséget kért tőle annak érdekében, hogy az összegyűjtött problémák megoldódjanak.

A következő törvénytelenések történtek meg az alapítvány iskoláiban:

Rendszeresen több hónapos késéssel fizették ki az ott dolgozó tanárok bérét és a nekik járó családi pótlékot is, így megsértették az Mtk. 160. §-át, amely úgy fogalmaz, hogy a dolgozók bérét legkésőbb a hónap 10. napján ki kell fizetni. Nem állapították meg a tanárok óradíját sem.

A dolgozók munkaszerződése nem tartalmazta a bérek kifizetésének határidejét.

A tanárok szabadságát nem a Kjt. szerint állapították meg, hanem pusztán 4 hét szabadságot adtak nyáron a pedagógusoknak, a többi időt az iskolában kellett tölteniük.

Nem fizették az iskolák működtetéséhez szükséges közüzemi díjakat.

Megsértették az oktatási törvény 122. §-át, nem fizettek osztályfőnöki pótlékot, egyéb pótlékokat, túlórákat és helyettesítési díjat sem. Ha valaki beteg volt és helyettesíteni kellett, ha meggyógyult, vissza kellett adnia a helyettesítést.

Megsértették az oktatási törvény 1. sz. mellékletének 3. részében szereplő II/6. pontot a kötelező óraszám beszámításakor. Mivel az iskolák átvételekor a tanárok közalkalmazotti munkaviszonyát törvénytelenül megszüntették, és az Mtk. alapján alkalmazták őket, így mindenkinek az iskolában kellett letöltenie a 40 óras munkaidőt. Nem különítették el a kötelező óraszám és a 40 óra közötti munkaidőt, ezért megsértették a II/9. és II/8. pontokat is.

Kéttannyelvűnek hirdették meg a képzést, mivel így magasabb normatívához próbáltak hozzájutni. A képzést azonban csak a győri anyaintézményben tudták biztosítani angol nyelven, a csatlakozó kiskisiskolákban pedig csak a készségtárgyakat tanították pl. testnevelést, technikát, rajzot, éneket. Az alsó tagozat első osztályában 8 angol órát tartottak, ami szintén törvénytelen volt.

Az órák 8 és 16 óra között 40 percesek voltak, délelőtt 6 tanóra, majd szabadfoglalkozás, udvari játékok, utánuk 2 tanóra délután, illetve fejlesztő és korrepetáló órák, így napi 9 órát tartottak az iskolákban.

Megsértették az oktatási törvény 1. sz. mellékletének 2/7-es, 2/8-as pontját, mert az osztályfőnöki óra mellé járó 1 adminisztrációs órát nem adták meg, és osztályfőnöki pótlékot sem fizettek.

Megsértették a 138-as kormányrendelet 11/A. pontját, mert nem volt meghatározva, mikor lehet elrendelni többletmunkát.

Nem tartották be az Mtk. 119. § 2. bek. előírását, amely kimondja: egy héttel előbb meg kell határozni a pedagógus részére, hogy mikor kit kell helyettesítenie, milyen értekezletre, különböző programokra mikor kerül sor.

Megsértették az oktatási törvény 85. §-ának 4. bekezdését, mert nem vették figyelembe a megyei és a területi fejlesztési terveket.

Az iskolák csatlakozásakor azonnal megszüntették az ezekben az intézményekben működő PSZ-alapszervezeteket, feltételezhetően azért, hogy ne derüljenek ki a szabálytalanságok, és ne kelljen egyeztetni a Kjt. 85. § 4. bek. szerint az iskolákban és óvodákban működő szakszervezettel. Így nem is volt, aki megvédje a dolgozókat. A kollégák olyan mértékben féltették az állásukat, hogy belementek ezekbe a hátrányos alkalmazási feltételekbe, és sorban léptek ki a szakszervezetből. Hiába próbáltuk őket meggyőzni arról, hogy saját érdekükben tartsák meg tagsági viszonyukat, mert a PSZ jogi szakértői, illetőleg a megyében működtetett jogsegélyszolgálat tudják csak megvédeni őket.

Dr. Szüdi János szakállamtitkár 2007. december 21-én elrendelte az Oktatási Hivatal hatósági ellenőrzését, továbbá az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség Győr-Moson-Sopron megyei Főfelügyelőségének munkaügyi ellenőrzését, és értesítette Győr-Moson-Sopron megyei Önkormányzat főjegyzőjét, mint illetékest, aki a törvényesség betartásáért felelős.

Az Oktatási Hivatal több hónapon keresztül tartott ellenőrzést az intézményekben, és az elkövetett törvénytelenések miatt megbüntette az alapítványt. 2008 tavaszán már egyértelmű volt, hogy nem tartható fenn a közoktatási megállapodás szerint a kistelepülések iskoláinak működtetése. Mivel azonban tanév közben nem lehetett változtatni, a tanév végéig az érintett önkormányzatok segítségével fenntartották a 2007. szeptember 1-jei állapotot. Viszont az érintett önkormányzatok összehívásával olyan döntés született, hogy 2008. szeptember 1-jétől nem fognak az alapítványhoz tartozni az érintett iskolák. Kivételesen a kunszigeti általános iskola, ahol az önkormányzat 10 millió Ft-tal támogatja az intézmény működését. A tantestület 2007 nyarán, amikor kiderült, hogy az alapítvány átveszi a működtetést, tiltakozásul felmondott, így teljesen új tanárok kerültek oda.

A 2008–2009-es tanév októberében újabb bejelentés érkezett a kapuvári tagintézmény hiányos működtetése miatt (nem volt fűtés), és a tanárok továbbra is késedelmesen kapják meg a bérüket a győri, a kapuvári és a csornai iskolákban.

Több iskola tantestülete bírósághoz fordult az elmaradt bérek miatt, és jogerős ítélet ellenére sem jutottak hozzá járandóságukhoz.

A nehézségeken mind ez ideig nem sikerült úrrá lenni. A sajtó különböző orgánumai folyamatosan foglalkoznak az itt kialakult és most már huzamos ideje tartó gondokkal. Az alapítvány vezetője számtalan ígéretet tett már a törvénytelenések megszüntetésére, de a szükséges intézkedések csak váratnak magukra. Mutatja a problémákat az is, hogy a győri anyaintézményből sok tanulót vittek át más iskolákba.

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLEKPLAKETT KITÜNTETÉSEK

A PSZ által alapított Eötvös József-emlékplakett kitüntetést a magyar közoktatás napjához kapcsolódva az idén is több intézmény, közösség kapta meg. Lapunk előző számában már bemutattuk az elismerésben részesültek egyikét, a **nyíregyházi Inczedy György Középiskolát**. Most pedig a **PSZ székesfehérvári Nyugdíjas Tagozatát és a Gyula Város Egyesített Óvodája Tagintézményét: a Béke sugárúti óvodát** mutatjuk be. Ezek a kollektívák a kitüntetések az elmúlt év végén vették át.

A PSZ SZÉKESFEHÉRVÁRI NYUGDÍJAS TAGOZATA

A Pedagógusok Szakszervezete Székesfehérvár Városi Szervezete hosszú ideje tartó színvonalas szakszervezeti munkájukért az **Eötvös József-emlékplakett** kitüntetésre terjesztette fel **Nyugdíjas Tagozatát**.

Az elismerő kitüntetés 2008. november 25-én a Pedagógusok Szakszervezete alelnöke, **Szabó Zsuzsa** adta át **Szendreiné Borszéki Máriának**, a Nyugdíjas Tagozat vezetőjének és nyugdíjas kollégáinknak a Szent Gellért Tanulmányi Házban.

Idős pedagógusainkat a Vízvárosi Általános Iskola diákjai kedves műsorral köszöntötték, majd a város önkormányzatának képviselőjében **Boldizs Kálmánné**, az oktatási bizottság elnöke méltatta aktív munkájukat, ahol részben ők maguk tartanak irodalmi, művészeti stb. előadásokat, illetve külsős előadókat kérnek fel különböző témákban: pl. útibeszámoló, egészségügyi tanácsadás stb. Kirándulásokat szerveznek, kiállításokra, színházba járnak, a nagyobb ünnepeket az egyedül élőkkel együtt ünneplik, beteg vagy mozgásképtelen kollégáikat istápolják, segítik. A városban működő többi nyugdíjas szervezettel kapcsolatot tartanak fenn, rendezvényeinknek megjelennek. A város szakszervezeti életében is aktívan bekapcsolódnak vezetőjük révén, aki az Országos Nyugdíjas Tagozat Választmányának tagjaként figyelemmel kíséri és lelkesen támogatja a tagozat munkáját. 2008 augusztusában a választmány évindító értekezletét a PSZ Fejér Megyei Regionális Szervezetével, Dunaujváros és Székesfehérvár Városi Szervezeteivel együtt szervezték és rendezték meg nagy sikerrel Székesfehérváron és Mórton.

A PSZ székesfehérvári Nyugdíjas Tagozata csaknem 20 éve működik és aktívan tevékenykedik a város szakszervezeti életében. A tagozat 35 fős, de a rendezvényeiken részt vevő nyugdíjasaink száma lényegesen magasabb. A tagok figyelmet fordítanak a nyugdíjba vonuló kollégák beszerzésére is. Hetente tartják klubfoglalkozásaikat, ahol részben ők maguk tartanak irodalmi, művészeti stb. előadásokat, illetve külsős előadókat kérnek fel különböző témákban: pl. útibeszámoló, egészségügyi tanácsadás stb. Kirándulásokat szerveznek, kiállításokra, színházba járnak, a nagyobb ünnepeket az egyedül élőkkel együtt ünneplik, beteg vagy mozgásképtelen kollégáikat istápolják, segítik. A városban működő többi nyugdíjas szervezettel kapcsolatot tartanak fenn, rendezvényeinknek megjelennek. A város szakszervezeti életében is aktívan bekapcsolódnak vezetőjük révén, aki az Országos Nyugdíjas Tagozat Választmányának tagjaként figyelemmel kíséri és lelkesen támogatja a tagozat munkáját. 2008 augusztusában a választmány évindító értekezletét a PSZ Fejér Megyei Regionális Szervezetével, Dunaujváros és Székesfehérvár Városi Szervezeteivel együtt szervezték és rendezték meg nagy sikerrel Székesfehérváron és Mórton.

A PSZ Székesfehérvár Városi Szervezete nagy figyelmet fordít az idős kollégákra.

Tagozatukat minden évben – a működésük anyagi biztosítása mellett – különböző rendezvények megszervezésével és lebonyolításával is támogatja. Pl.: színes diplomák átadása, karácsonyi és pedagógusnapi műsor, Eötvös-emlékermek átadása, majális, foglalkozásaik látogatása, kiállítás megszervezése stb.

A méltó öregkor megteremtésében városunk is partner. Ezt bizonyítja a közelmúltban átvett Nyugdíjbarát Önkormányzat cím is.

További munkájukhoz sok sikert, erőt, egészséget és kitartást kívánok!
Jámbor Ferencné városi titkár

***

Végezetül a Fejér megyei Hírlapban közreadott tudósítás egy részletét közöljük a kitüntetés átadásáról.

„(...) *Szabó Zsuzsa*, a szakszervezet országos alelnöke meleg szavak kíséretében adta át az erkölcsi elismerést. Lapunknak elmondta, hogy a kitüntetést 2000-ben alapították, évente ötöt adományoznak. Azok a közösségek kaphatják meg, akik hosszú időn át végeznek magas színvonalú szakszervezeti munkát. A fehérvári nyugdíjastagozat vezetője, *Szendreiné Borszéki Mária* meghatottan, kollégái taps kíséretében vette át az elismerést.

– Harmincötven vagyunk a tagozatban, minden héten találkozunk, különféle kulturális programokat szervezünk magunknak, közösen ünnepelünk például karácsonykor. Hetven éven túl vagyunk legtöbben, de van olyan idős kollégánk, aki kilencvenéves is elmúlt – mesélte Mária néni.

Az idős pedagógusokat a Vízvárosi Általános Iskola diákjai műsorral köszöntötték, a város önkormányzata ajándékutalvánnyal kedveskedett, a szakszervezet pedig emléklapot készített számukra ebből az alkalomból.”

GYULA VÁROS EGYESÍTETT ÓVODÁJA TAGINTÉZMÉNYE: A BÉKE SUGÁRÚTI ÓVODA

Gyula Város Egyesített Óvodája Tagintézménye: a Béke sugárúti óvoda szakszervezeti közössége 2008. december 15-én Eötvös József-emlékplakett kitüntetésben részesült, ami az eredményes szakszervezeti tevékenység és a magas színvonalú oktató-nevelő munka elismerése óvodánk számára. A fenyőünnepségünk keretében, nagyon meghitt átadótünnepségen az emléklakettet *Szabó Zsuzsától*, a Pedagógusok Szakszervezete elnök-helyettesétől vehettük át.

Vendégünk volt *Szabó Árpád* alpolgármester, *dr. Szilágyi Ferenc*, az oktatási és kulturális osztály vezetője, *Szilágyiné Solymosi Mária* intézményvezető, *dr. Becseyné Lock Gabriella*, *Nagy Imréné* intézményvezető-helyettesek, *Szilágyi Róza*, a Pedagógusok Szakszervezete Békés megyei titkára, *Arató Sándorné*, a PSZ Gyula városi titkára.

A nevelőtestület tagjai évtizedek óta szakszervezeti tagok. 1980 óta segítjük óvodánk azóta nyugdíjba ment dolgozóját, *Arató Sándornét* az érdekvédelmi munka végzésében, aki intézményi, óvodai tagozati, városi titkári, megyei intézőbizottsági, kongresszusi küldötti feladatait eredményesen el tudta végezni nemcsak az óvodák, hanem a város és a megye intézményei érdekében egyaránt. Támaszt és erőt, biztos háttérrel teremtettünk a tisztségviselőnek.

Hitvallásunk: „A gyermek iránt való szeretetünk az, ha oltalmazzuk, mert gyenge, és ha tiszteljük, mert tiszta ...”

Óvodánk adottságaira építettük helyi nevelési programunkat. Az 5200 m²-en elterülő őspark és a dekoratív, patinás épület, a kevert vizes zuhanyozó egészséges környezetet, tág teret kínál a gyermekek optimális fejlődéséhez. Célunk olyan boldog gyermekkor megteremtése, amikor a napi tevékenységekben – az egyéni és közösségekben szerzett élmények gyakori átélésével – a gyermekek vágyai, ötletei megvalósulhatnak.

Sokszínű, változatos tevékenységi formák biztosításán keresztül – különös tekintettel a mással nem pótolható játékra – segítjük a gyermekeket abban, hogy személyiségük harmonikusan fejlődjön.

Olyan élménygazdag környezet megteremtésére törekszünk, mely pozitívan hat az óvodások egészséges fejlődésére, egyéni képességeinek kibontakoztatására. A park növényeinek és az itt fészkelő madaraknak a védelme, a bogarak, rovarok folyamatos megfigyelése számtalan felfedezésre készíti a gyermekeket. Közlekedési játszóparkunk, a különböző méretű kerékpárok, rollerek, gokartok, a mobil KRESZ-pálya a városban egyedülálló lehetőséget nyújt óvodásaink számára a közlekedési ismeretek játékos elsajátítására. Egyedi feltételeinkből adódóan, egyik kiemelt feladatunk a *biztonságos közlekedésre való nevelés*, amelybe a rendőrség szakemberei folyamatosan bekapcsolódnak. Évente *közlekedési hetet* tartunk szakemberek és a szülők részvételével. A gyermekek rendőr segítségével közlekednek a játszóparkban és az utcán. Megismerik a rendőri karjelzéseket, megfigyelhetik a rendőri forgalomirányítást valós élethelyzetben. Utazunk vonaton, buszon, ellátogatunk a repülőtérre. A tűzoltóság, a mentők, a motoros rendőrök és rendőrautók bemutatója is szerepel a hét programjában. Játékos vetélkedőket szervezünk a város óvodásai-kisiskolásai számára. Ezekben a rendezvényeinkben nyitva áll óvodánk a város óvodásai, iskolásai – és természetesen a szülők előtt is.

Másik kiemelt nevelési területe óvodánkban az *egészséges életmódra való nevelés*. Az egészségvédő, preventív munkánkat foglalja keretbe a 2002 óta megrendezett *egészségnevelési hetünk*, amikor orvos, fogorvos, gyógytornász, dietetikus, egészségnevelő tart játékos foglalkozásokat.
(Folytatás a következő oldal alján.)

MEGÚJULÓ TUDÁS, MEGÚJULÓ SZAKSZERVEZET

A fenti címmel nyert uniós pályázatot a PSZ Bács-Kiskun Megyei Alapszervezeteinek Szövetsége 2008 őszén. Az elnyert támogatás több mint 45 millió Ft: 100%-os, vissza nem térítendő összeg, amelyet a szakszervezeti tevékenység továbbfejlesztésére lehet felhasználni. Példaként közreadjuk a pályázat összefoglalóját, abban a reményben, hogy ez alapján a következő lehetőséggel más PSZ-szervezetek is élni tudnak.

A TÁMOP (Társadalmi megújulás operatív program) keretében Érdekképviselői szervezetek kapacitásának fejlesztése címen írtak ki pályázatot.

Célja: az érdekképviselői szervezetek szakmai kapacitásának fejlesztése, a társadalmi partnerség és párbeszédben való részvétel segítése érdekében.

Szerveztünk a 90-es évek után nagy változásokon ment keresztül. A háttérintézmények egy része megszűnt, a tagság megfogyatkozott. A szerveződésekkel való lefedettség nem megfelelő. Részben e folyamatnak, a változó jogi környezetnek, a munkanélküliségnek, a jogtudas magatartás alacsony szintjének köszönhetően a munkavállalók helyzete a kiszolgáltatottsággal jellemezhető. E hiányosságok, problémák leküzdése, megoldása a projekt hosszú távú célja.

A rövid távú cél: olyan szakszervezeti vezetők képzése, akik képesek a gondok megoldására. A hatékonyság feltétele, hogy a vezetők megfelelő szakmai kapacitással és az érdekképviselőihez szükséges információkkal rendelkezzenek. Ezek a feltételek jelenleg csak részben teljesülnek.

Ezért annak érdekében, hogy az érdekegyeztetésben és a szociális párbeszédben hatékonyabban tudjunk részt venni, hogy érdekeinket jobban tudjuk megjeleníteni, érvényesíteni, szervezetünk a humán erőforrás és szakértői kapacitás megerősítését, a működés eredményességének növelését tűzte ki célul.

A támogatás tartalma:

„A” komponens: a munkavállalói és munkáltatói érdekképviselői szervezetek fejlesztése.

A támogatható tevékenységek köre:

1. A szervezet alkalmazottai, tisztségviselői (tagjai) képzése, készségeinek fejlesztése, humán erőforrás-gazdálkodási és idegen nyelvi képzés keretében.

2. Ismeretbővítés, eseti jelleggel megvalósított képességfejlesztés, konferenciák, szemináriumok keretében, specifikusan az érdekképviselői tevékenységgel összefüggően.

3. Európai uniós és nemzetközi kétoldali együttműködések kezdeményezése, kialakítása.

4. Érdekképviselői szervezeti integrációja.

5. A kollektív szerződésekkel való lefedettség növelését célzó intézkedések.

6. Kollektív szerződések hatályosulásának elősegítése.

7. A szervezet honlapjának kialakítása.

8. Hálózatszerű együttműködés kialakítása, információs hálózat működtetése.

A képzések célja:

A hatékony szociális partnerség feltétele, hogy a szociális partnerek megfelelő szakmai kapacitással és az érdekvédelemhez szükséges információkkal rendelkezzenek. Ezért a feladat a humán erőforrás és a szakértői hálózat megerősítése, a működés hatékonyságának növelése.

Ahhoz, hogy a szervezet tisztségviselői minél jobban lássák el feladatukat (érdekvédelem, tagszervezés, ismeretszerzés, információátadás, szemléletváltás, stb.), maguknak is állandó ismeretszerzésre, megújulásra van szükségük.

A pályázattal ezt kívánjuk szolgálni.

A mai kor követelménye: legalább egy idegen nyelv ismerete, a számítástechnika használata, a nyitottság, a szemléletváltás elősegítése, s mint szakszervezeti vezetőnek, ismernie kell a szervezet tevékenységét, elvárásait, a vállalt feladatokat.

Ezért a projekt a következőket tervezi:

1. Nyitó-értékelő-zárókonferencia.

2. Szakszervezeti vezetők kézikönyve – érdekvédelmi munka lépésről lépésre (megírása, kiadása).

3. Szakszervezeti képzések – több helyszínen.

4. Számítástechnikai képzés, ECDL-vizsga (3 helyszínen).

5. Angol nyelvi képzés, nyelvvizsga (5 helyszínen).

6. Gender Workshop: esélyegyenlőség, fenntartható fejlődés, EU-s országok foglalkoztatási modelljei (2 helyszínen).

7. 2 napos tréningek (3 helyszínen).

- Változás- és problémakezelés.
- A meggyőzés interaktív technikái.
- Személyes eredményesség („Én”- „Más”).

- Partnerségépítés.

8. Interaktív portál elkészítése, használata (képzéssel).

9. Európai uniós és nemzetközi kétoldali együttműködés kezdeményezése, kialakítása.

10. Érdekképviselői és civil szervezet érdekképviselői együttműködése, közös szakértői bázis létrehozása, közös tevékenységek, programok lebonyolítása.

A nyitó konferenciát 2008. november 22-én tartottuk, a képzések 2009. januárban indulnak.

A PSZ Bács-Kiskun Megyei Alapszervezeteinek Szövetsége konzorciumi partnere az Együtt egymásért Európában Egyesület.

Már a pályázatírás, de a megvalósítás időszakában is a partnerség elve alapján dolgozunk együtt.

Összegzés: A kétéves időszak alatt szeretnénk a pályázati kiírásnak teljes mértékben megfelelni, a vállalt feladatainkat teljesíteni, a tisztségviselő munkáját segíteni, tagjainknak a képzésekkel új „szolgáltatásbővítést” biztosítani, ezáltal szervezetünket erősíteni.

Szervezetünk számára nagy öröm, lehetőség és rengeteg munka a pályázat elnyerése.

Szeretném hinni, hogy nem csak a projekt menedzserje, hanem a tisztségviselő, a tagság is pozitívan értékeli a lehetőséget, és segíti a megvalósítást.

Mert, amint a keleti bölcslet tartja:

„Ha rövid távú eredményt akarsz, ültess búzát,

Ha középtávú eredményt akarsz, ültess fát,

Ha életre szóló eredményt akarsz, képezd az embereket!”

Hartyányi Sándorné,
a PSZ Bács-Kiskun megyei titkára,
projektmenedzser

(Folytatás az előző oldalról.)

Minden évben nyitottak e programjaink, amelyben szülők, szakemberek, pedagógusok vesznek részt. Az egészséges életmódra való nevelés az óvodai élet mindennapjaihoz kapcsolódik: helyet, időt, lehetőséget adunk a szabad mozgásra, mozgásos játékokra, látortúra, gondoskodva ezzel óvodásaink edzettségéről. A „Szív Kincsesláda”-programot beépítettük nevelő-oktató munkánkba. Heti rendszerességgel rágónapot tartunk, amikor nyers, friss zöldségeket, gyümölcsöket fogyasztunk.

„Kéz a kézben gyermekeinkért” óvodai alapítványunk a szülőkkel, támogatókkal együttműködve sikeresen segíti óvodánk eredményes működését. Közös programokat ajánlunk a szülőknek, családoknak. Rendezvényeink, ünnepeink külső és belső tar-

talmukban egyaránt kiemelkednek az óvoda mindennapjaiból. A szülők folyamatosan tájékozódhatnak a gyermekükkel történt eseményekről. Ünnepeinket a családokkal együtt rendezzük. Az óvoda nevelőtestületének célja, hogy a gyermekek egészségesebb, boldogabb, jól közlekedő, veszélyeket felismerő és elkerülő emberré váljanak.

Az eredményekhez hozzájárultak a mindenkori intézmények vezetői, Gyula város polgármesterei, alpolgármesterei, az oktatási és kulturális osztály vezetői, a képviselő-testület tagjai, az önkormányzat kulturális bizottsága.

Köszönjük, hogy óvodánkat alkalmasnak tartották a kitüntetésre, amely a Pedagógusok Szakszervezete által, intézmény részére adható legmagasabb elismerés. *Danszki Klára* tagintézmény-vezető

HAZAI MOZAIK

Pedagógusgyilkosság Csepelen

Valamennyien megdöbbenéssel értesültünk arról a brutális gyilkosságról, amely 2009. január 7-én este történt a Csepel-szigeti Általános és Szakképző Iskolában. Az iskola igazgatóját, *Takács Józsefet* és helyettesét, *Papp Lászlót* volt munkatársai kegyetlen módon „kivégezték”. A BRFK a bűntény után elfogta a két feltételezett elkövetőt: a tanintézet gazdasági vezetőjét, illetve gondnokát, akiknek munkaviszonyát szikkasztás gyanúja miatt szüntették meg.

A Pedagógusok Szakszervezete is mély megrendüléssel értesült arról, hogy a Csepel-szigeti Általános és Szakképző Iskolában két kollégánkat meggyilkolták. A PSZ kifejezi részvétét és együttérzését az elhunytak családjainak, hozzátartozóinak, illetve közvetlen munkatársainak.

Emlékek pedagógusokról

„Az ember értéke pedig abban rejlik, amiben túlnő önmagán, abban, ami másokban megmarad belőle, és amit másoknak jelent.” (*Milán Kundera*) A **Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesület** 2002 óta legfőbb hivatásának tekinti, hogy megőrizze azokat az arcképeket, amelyek egyébként a feledés homályába vesznek, ha nem lenne a megtartó emlékezet. A 2002-ben megjelentetett első „*Pedagógusok Arcképcsarnoka*” után 2008 végén a hetedik kötet is napvilágra került. A kötetekben tanítványok, pályatársak, hozzátartozók írásai, emlékei olvashatók a kiemelkedő pedagógusi munkát végzőkről. 2006-tól kapnak helyt a sorozatban arcképvázlatok szabolcsi pedagógusokról. Az új kötet megjelentetése bensőséges ünnepség keretében történt, melyen kiemelték a támogatók önzetlenségét is. Kisar–Nagy és Nábrád önkormányzata jelentős anyagi támogatással járult hozzá a nyomdai előállításához, sőt, a kisari iskola tantestülete személyi adójának egy százalékát is ide ajánlotta fel, mivel onnan is több kiváló pedagógusra emlékeztek. Többen megjegyezték az ünnepség után, hogy „ilyen is csak Szabolcs megyében történik meg, hogy kis települések ennyire ragaszkodnak, emlékeznek volt tanítóikra, tanáraikra, illetve szülőiteikre”. Nagyon jó érzés volt az elismerő szavakat hallani.

Raffayné Oláh Katalin ny. gyak. isk. igh.

A „Helló Háló”-programról

Az Egyszervolt.hu-val és a Honfoglaló.hu-val együttműködésben a Microsoft tan- és felvilágosító anyagot, valamint online játékokat dolgozott ki a gyermekek biztonságos internetezésével kapcsolatban, kiegészítve a különböző korú diákoktól a szülőkön át a tanároktól minden érintett igényeit.

Játék közben a gyermekek szinte észrevétlenül sajátítják el a legfontosabb online viselkedési szabályokat. A 6 és 10 év közöttiek a „Bit és Bajt kalandjai a százmegás pagonyban”-oldalon nézelődhetnek, míg a 10 és 14 év közötti korosztály „MegaMágus kalandjai” révén ismerkedhet meg a tudnivalókkal – utóbbiak alapján a népszerű Honfoglaló játék képezi, melyet a korcsoportnak és a témának megfelelően alakítottak át: a feladatsor száz, a biztonságos internetezéssel kapcsolatos és további ezer, kifejezetten ennek a korosztálynak írt műveltségi kérdést tartalmaz. A téli szünetben ugyanezen portálokon versennyel tették még vonzóbbá a gyerekek számára a programot. A tíz legokosabb játékos tudását jutalmazták: az első helyezett mindkét kategóriában egy-egy Xbox 360 játékkonzolt nyerhetett. A kisdíjak figyelmét az iskolákban elhelyezett plakátok hívják fel a „Bit és Bajt”-ra, valamint a „MegaMágus”-oldalakra.

A szülők és tanárok pedig ugyanitt, a kifejezetten számukra kialakított honlapon videókkal és olyan hasznos információkkal találkozhatnak, melyek segítenek abban, hogy mindenki biztonságban tudhassa a számítógép előtt ülő gyermekét – még akkor is, ha nincs felügyelő felnőtt a közelben.

A program szervezői a továbbiakban is frissítik és népszerűsítik majd az online tananyagokat és játékokat. A tervek szerint az eredményekről szakmai konferencián számolnak be 2009 tavaszán.

További információ:

www.microsoft.hu/biztonsag; www.egyszervolt.hu/hellohalo
vagy e-mailen: sajtoinfo@microsoft.hu

Pedagógusok karácsonya

Amikor közelednek az ünnepek, hagyományosan a soproni Fenyő téri Általános Iskola ad otthont egy kedves, meghitt rendezvénynek.

Barilichné Tóth Rita igazgatónőt személyes szálak fűzik a pedagógushivatáshoz és a Pedagógusok Művelődési Háza Alapítványhoz is. A meghívottak között van édesanyja, aki negyven évet töltött el a pályán, az ünnepség szervezője pedig egykori tanára, *Tillné Schmidt Edit*, az alapítvány elnöke.

Jó volt látni, ahogy száz ember, több civil szervezet ünnepel együtt a nyugdíjas és aktív pedagógusokkal, a Hímzők és Gyapjúszövők Köre, valamint a szomszédos Eisenstadti Baráti Kör képviselőiben *Hans Karits*, *Elisabeth Schmidt* és *Elisabeth Lang*. A Sopron-Fertőd Kistérség Civil Szervezeteinek elnöke, *Bognár Béla* szintén megtisztelte jelenlétével a rendezvényt. Az iskolások színvonalas kulturális műsorral kedveskedtek a hallgatóságnak. Tanáraik, *Némethné Kárpáti Bea* és *Riedl Edit* gondosan felkészítették őket a német és magyar nyelvű éneklésre, szavalásra és a hangszeres együttműködésre.

Jáki Sándor Teodóz atya Győrből érkezett, hogy a szórvány magyarság között felfedezett karácsonyi ihletű dalokkal és népi hagyományokkal kívánjon áldott ünnepeket.

Csiksomlyóról származó köszöntője így hangzik: „Boldog a nép, amely tud ünnepelni, / Arcod fényében, Uram, jámi-kelni.”

Bizony még arra is képes volt az atya, hogy közös énekszóra bírja az ünneplő sokaságot. Fiatalok és idősek együtt énekeltek a „Békesség hirdető Istennek anyala...” kezdetű éneket, amely mintegy varázstsütésre elhozta az Advent áhitatát, a karácsonyi díszbe öltözött iskolai terembe. Teodóz atya karácsonyi üzenete érdekesen kezdődött egy, még alig néhány évtizede megyénkben is élő egyházi hagyomány, a karácsonyi ostyasütés elmesélésével. Karácsony előtt a pap, a kántor, a tanító, a sekrestyés összefogtak, és nem templomi, hanem ajándék ostyákat készítettek, amelyeket aztán a gyerekek elvittek minden házba. Sokan átfűzték és felakasztották az ostyát a mestergerendára, hogy a karácsony békessége egész évben velük legyen. A Felvidéken még ma is él ez a hagyomány.

Lengyelországban azonban ma is megmaradt, és a karácsony esti vacsora után az ostyatörés hangja egyben a megbocsátást is jelenti. A férj kéri először a feleségétől, aki tör az ostyából. Azután következnek az idősebb és a kisebb gyermekek, mígnem az egész család kölcsönösen megbocsátja a sérelmeket, és ezzel kezdetét veszi a megbékélt szívűek körében Jézus születésének ünneplése.

Hogyan is búcsúzhathatnk? „Kegyelmes ünnepeket” kívánt az atya a vendéglátó iskolának, az est szervezőjének, *Tillné Schmidt Edit*nek és a meghívott vendégeknek.

Kívánom minden Kedves Olvasónak, hogy élje meg 2009-ben családjában és környezetében a megbocsátás kegyelmét!

Horváth Edit

Felfüggesztett börtön az érpatai pofozkodó szülőnek

Gyorsított eljárásban tárgyalta és közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntettében bűnösnek találta, 10 hónapi börtönbüntetésre ítélte a Nyíregyházi Városi Bíróság *Sz. Terézt*. Az ítélet végrehajtását a bíróság három évre felfüggesztette, és elrendelte a nő pártfogó felügyeletét.

Sz. Teréz október 18-án a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Érpatak általános iskolájában trágár szavakkal sértegette, majd ököllel állon ütötte lánya tanárát, aki egy rendezvényről nem akarta elengedni a gyereket. Az asszonyt a rendőrség még aznap őrizetbe vette.

A nő a rendőrségen elnézést kért a tanártól. A bíróságon a bűncselekmény elkövetését beismerte, s tettét azzal indokolta, hogy a tanárt a gyermekét ért sérelem miatti felindultságában ütötte meg.

Nomen est omen - nevünkben a sorsunk

A nevünk olyan mágikus szó, amelyben benne van mindaz, amiért a világra jöttünk. Elárulja az életünk feladatát, utat mutat, és tisztában lehetünk azzal is, mi okozhatja végzetünket. Aki ismeri a neve jelentését, teljesebb életet élhet.

A VILÁG POLGÁRAI (Összeállításunk befejező része.)

ADRIENN – *Feladata:* a megbecsülést kivívni. *Erőssége:* vállalkozásban, üzletben egyenrangú társként válhat elismertté, főleg, ha ezt külföldivel teszi. *Gyengesége:* akkor is segíteni akar, ha ezt a másik ember nem kéri.

DOMINIKÁ – *Feladata:* mások vallásának, világnézetének elfogadása. *Erőssége:* utazással szerzett tapasztalatokkal, felsőfokú iskolák végzésével, toleranciával és beleérző képessége fejlesztésével teszi mindezt. *Gyengesége:* állhatatlanság, lustaság, hazudozás.

MELITTA – *Feladata:* gyökeret eresztetni. *Erőssége:* tud más országban élni, mint ahol született. Az idegen kultúrákat elfogadja, ezotériában járatos személy társává szegődik. *Gyengesége:* fél nagy dolgokba kezdeni.

SAROLTA – *Feladata:* a hit megőrzése, a vallás továbbvitele. *Erőssége:* a gyökerek után kutat, családfá felállításában jeleskedik, szoros kapcsolatot tart a rokonokkal. *Gyengesége:* erős szexualitása veszélybe sodorhatja családjá biztonságát.

VALÉRIA – *Feladata:* eligazodni és élni a nagyvilágban. *Erőssége:* a kudarcokon hamar túlteszi magát, keresi az új lehetőségeket, akkor is, ha a világ másik pontján van. *Gyengesége:* önzővé és figyelmetlenné válik, dühkitörése ellenszenvéssé teheti.

ANDRÁS – *Feladata:* szellemi irányítónak válni. *Erőssége:* nekivág az ismeretlennek, és megtapasztalja a világ sokszínűségét, ezzel gyarapítja tudását. *Gyengesége:* a terveiről csak beszél, de kényelmességéből nem cselekszik.

ENDRE – *Feladata:* függetlenné válni. *Erőssége:* tehetséges előadóművész, aki jól ért a pénzhez, s ez a függetlenségét jelentheti. *Gyengesége:* azt hiszi, egy másik ember jelenthet számára biztonságot, ezért mániákusan ragaszkodik az illetőhöz.

MIHÁLY – *Feladata:* az értékek őrzője. *Erőssége:* régi, antik tárgyak gyűjtésével, felújításával védelmébe veszi azokat a dolgokat, amelyeket mások elavultnak tartanak, és felszámolnának. *Gyengesége:* zárkózott, hideg, megkeményedett.

NORBERT – *Feladata:* híresnek lenni és jótékonykodni. *Erőssége:* remekül ért önmaga vagy az általa képviselt ügy menedzseléséhez, mindent el tud adni. *Gyengesége:* idegen tollakkal ékeskedik, harácsolóvá válik.

A hónap névnapja: Veronika, Vera

Eredete: vera-eikon (görög) Névnap: január 13. Változatok: Veronica, Veronique, Verónica. Jelentése: „valóságos kép”.

Veronika kezdetben szétszórt, ellentmondásos egyéniség, aztán fokozatosan letisztult: az egyszerűség felé halad. Útja kezdetén tele van kétellyel, megválaszolatlan kérdésekkel, amelyek beáramlyolják tiszta gondolatait. Ezeket személyiségfejlődése folyamán apránként levetkőzi, ledobja a terheket, és lelkét ártatlanság, tisztaság líraiság tölti be. Ösztönösen, mélyen vallásos lelkületű. Veronika számára a hit nem egy tanítás, hanem lelkének vele született, szerves része. Már gyerekkorban megérezte Istent akkor is, ha teljesen ateista közegben nevelkedik. Természete csupa gyengédség, de tud erős, kitaró is lenni, ha szükséges. Igaz, nem tartósan, mert a nagy lelki teher alatt megtörik. Komoly gondolkodású; fiatalkorában sem vonzzák a butuska, kislányos játékok, nem fordít nagy figyelmet a szórakozásra és az ismerkedésre. Csendes, illedelmes, kerül minden harsányságot. A természetesség híve, nem festi a haját, nem sminkel, nem akar másnak látszani. Rabul ejti és megihleti a természet szépsége. Olyan foglalkozást választ, amelyben megtalálja Istent; elsősorban a pedagógusi és az orvosi hivatás, valamint az alkotó művészetek jöhetnek számításba. Vera hasonlít hozzá, de modernebb, öntudatosabb és szabadosabb.

Tréfás mondások, tanácsok 2009-re

Ha nem tanulsz hibáidból, nem érdemes elkövetned őket! Aki mindenütt ott van, sehol sincs! Fiatal az, akinek fogalma sincs arról, hogy a régi szép idők most vannak (majd lesznek). Inkább legyen sörhasad, mint vízfej! A női nemmel ne foglalkozz, csak a női igennel! Zavard össze a világot: az első munkanapokon, minden hétfőn mosolyogj! A munkaszervezés első alaptörvénye: a kis munkát kis ívben, a nagy munkát nagy ívben kerüld!

Gyors lábom rohan az idő

Cito pede labitur aetas

Ezt a jelenséget már régóta ismerik és hirdetik. Ebben a formában a verselés művészetében elsőrangú római költő, Publius Ovidius Naso fogalmazta meg valamikor az időszámításunk kezdetén, hiszen i. e. 43-ban született, és i. sz. 17-ben halt meg. Az új esztendő mindig szembesít bennünket ezzel a tüneményvel. Nemrég még a XX. század mozgalmas éveit tapostuk, két évtizede a rendszerváltás „örömeit” élveztük, most pedig már a XXI. század első évtizedének vége felé járunk, **2009-ben!**

Mi, pedagógusok, akik az új generáció nevelésére, oktatására esküdünk fel, különösen szembesülhetünk az idő múlásával, a változásokkal. Amikor régi tanítványainkkal találkozunk, sokszor elképedünk azon, hogy ők mennyire megkorosodtak. Még szerencse, hogy a pedagógus „örök fiatalként” vélekedhet önmagáról. A valóságban persze a mi időnk is múlik. A nemzedékek jönnek és mennek az idő haladtával.

A fentiekkel kapcsolatos mondásokat, idézeteket gyűjtöttük össze **boldog új évet és jó egészséget kívánva olvasóinknak.**

BALLAG MÁR

Ballag már az esztendő
vissza-visszanézve,
nyomában az öccse jó,
vígán fűtörészve.

Beéri az öreget
s válláról a terhet
legényesen leveszi,
pedig még csak gyermek.

Lépegetnek szótlantul,
s mikor éjjel eljő,
férfiasan kezét fog
Múlttal a Jövendő.

(Kányádi Sándor, 1999)

- Az idő múltával egyre kevésbé bánjuk, amit megtettünk, de amit nem tettünk meg, arra nincs vigasz. Tanulj a múltból, élj a mánap és gondjod a jövőre. (Oscar Wilde)
- Az idő – mondják – nagy tanítómester. Csak az a baj, hogy megöli a tanítványait. (Berlioz)
- Tartsd a kezed egy perccig a forró kályhán, meglátod, egy órának fogod érezni. Beszéljess egy csinos nővel egy órát, mintha csak egy perc lenne. Na ez a relativitás. (Albert Einstein)
- Az élet a jövőre való előkészület. A jövőre pedig úgy tudunk a legjobban felkészülni, ha úgy élünk, mintha nem is lenne jövő. (Elbert Hubbard)
- A múlt mindig jobbnak tetszik, mint volt, csak azért kellemes, mert nincs itt nekünk. (Finley P. Dunne)
- Isten sem bortal ver, hanem idővel. (Gracián)
- Kitűnővé egy szerencsés perc által válhatunk; hasznos emberré a fáradságos évek tesznek. (Kemény Zsigmond)
- A jelen csak egy gyöngy fűvalom, mely a múlt s jövő csókjából ered. (Madách Imre)
- Ostoba piktör az idő, mentől tovább dolgozik arcképünkön, annál jobban elrontja. (Jókai Mór)
- A fiatalosság olyan hiba, amely napról napra kevesbedik. (Csiky Gergely)
- Az ember élete két részből áll. Az elsőben remélünk egy boldog jövőt, a másodikban bánkódunk az elkövetett hibáink felett. E két idő között alig marad egy percünk a csendes, boldog életre. (Széchenyi István)
- Az élet olyan, mint a nyári ruha mellénye: rövid és céltalan. (Rejtő Jenő)
- Visszatérhetnének azok a kamaszesztendők, amelyektől hajdanában az ember úgy szeretett volna megszabadulni! (Kridy Gyula)
- Az én imádságom: Lelkem istene, őrizd meg bennem mindhalálig a gyermeket, akinek születtem. (Juhász Gyula)
- Ne sajnáld az elmúlt időt! Már semmire sem használható. (Teleki László)
- Az ember először fiatal, később fiatalos, végül örök ifjú. (Oláh Gábor)
- Amikor gyermek voltam, a felnőttekre igyekeztem hasonlítani, azóta pedig, hogy nem vagyok többé az, gyakran gyermekhez kívánnék hasonlítani. (Lev Tolsztoj)
- A jövő még nincs itt, a jelen hamarosan nem lesz, az élet egyedüli pillanata az élvezet pillanata. (Brillat-Savarina)
- Minden életkornak megvannak a maga örömei, de ezeket sajnos mindig késve ismerjük fel. (Pablo Casals)
- Csak egyszer vagyunk fiatalok. Utána más mentséget kell találnunk. (J. Goldberg)
- Sokáig kell élni ahhoz, hogy fiatal maradjon az ember. (Picasso)
- A halál bolondja vagy: futsz, hogy kerüld – s folyton felé rohansz. (Shakespeare)
- A világ tele van holnap-emberekkel. Azokkal, akiktől mindennap azt halljuk, hogy holnap majd belevágnak, aztán holnap és megint holnap. (Keith De Green)
- Minden tegnap a boldogság álma, / Minden holnap csak a remény csillogása. / Vigyázz ezért, hogy mit kezdess a máddal! (szanszkrit szöveg)
- A jelenben élni nehéz, a jövőben nevetséges, a múltban pedig lehetetlen. Semmi nincs olyan távol, mint az egy perccel ezelőtt. (Jim Bishop)
- Engem azért érdekel a jövő, mert életem hátralévő részét abban szándékozom eltölteni. (C. F. Kettering) Á. A.

TANÍTÁSOK (részlet)

Ti boldogtalanok, nem egyedül vagytok,
előttek egy ember ment el
s utánatok is jön egy ember.

Nézzetek apró unokáitokra:
boldog örömmel élnek a fogócskát

és nézzetek ősz nagyapáitokra:
boldog örömmel ballagnak ők is,
miként azok a katonák,
kik akár vesztett, akár nyert csaták után,
békességet áhító szívekkel
fáradtan, de fűtörészve hazafelé mennek.

(József Attila, 1923)

ÖSSZEFOGLALÓ

az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány eddig tárgyalásainak eredményeiről

Az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság (a továbbiakban: Sztrájkbizottság) a 2007. február 19-én kötött megállapodás teljesítését követelte.

1. A keresetek alakítása

- 1.1. A kormány 2009-re az illetménytáblázatokban garantált illetménytételek növelését vállalni nem tudja. A Sztrájkbizottság nem mond le az illetménytáblázatokban garantált illetménytételeknek a 2007-es megállapodás szerinti növeléséről.
- 1.2. A Sztrájkbizottság igényelte, hogy a 13. havi illetmény 2009. évi felfüggesztése miatti keresetsökkenést a költségvetési szerveknél ellentételezzék. A tárgyalások eredményeként ellentételezés havi bruttó 180 000 Ft illetményig teljes mértékben – azaz a havi illetmény 8,33%-ának megfelelő összegben –, afölött havi bruttó 15 000 Ft összegben 2009-ben történik, első alkalommal a januári illetménnyel együtt, február eleji kifizetéssel. Az ellentételezés teljes fedezetét a központi költségvetés biztosítja.
- 1.3. A Sztrájkbizottság a tárgyalások során kezdeményezte, hogy a 2007. február óta a közszolgálati jogviszonyokból kiszervezettekre is terjedjen ki az ellentételezés. A kormányzati tárgyalók ezt nem tartották lehetségesnek.

2. A közszolgálati alkalmazottak foglalkoztatási biztonságát erősítő intézkedések

A Sztrájkbizottság (hangsúlyozva, hogy a foglalkoztatási garanciák erősítése nem helyettesíti a bérmegállapodást) követelte, hogy a közszolgálati alkalmazottak jogviszony-törvényeiben rögzített törvényes felmentési indokok közül meg kell szüntetni a fenntartói, munkáltatói létszámcsoökkentésre, továbbá az átszervezésre történő hivatkozás lehetőségét. Igényelte azt is, hogy a munka-jogviszonyok átalakítására, az ún. kiszervezésekre ne kerüljön sor 2009-ben.

A kormányzati tárgyalók a kormány illetékességi területén, a központi költségvetési szervek körében vállalják: felhívják a fenntartók és a munkáltatók figyelmét arra, hogy 2009-ben ne csökkentsék a közszolgálati alkalmazottak létszámát (leszámítva az alkalmatlanság vagy más hasonló egyedi ok miatti intézkedéseket). A kormányzati tárgyalók egyetértenek azzal a kezdeményezéssel, hogy a különböző jogállási törvényekből (Kjt., Ktv., Hszt., Hjt.) a törvényes felmentési (elbocsátási) jogcímek közül 2009-ben – a 13. havi illetmény felfüggesztésének időtartamára – kerüljön ki a létszámcsoökkentési indok. Az átszervezésekkel esetlegesen együtt járó létszámváltozások jogszabályi megakadályozására a kormány nem lát lehetőséget, ugyanakkor vállalja, hogy többféle formában segíti az érintetteket új munkahely megtalálásában.

A foglalkoztatás biztonságát, a létszámok alakulását érintő kérdésekről a felek az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban (OKÉT), az önkormányzati oldal részvételével folytatnak tárgyalásokat. A törvénymódosításokat a kormány az Országgyűlés 2009. évi tavaszi ülészakájának kezdetére benyújtja.

3. A Sztrájkbizottság és a kormányzati tárgyalók egyetértenek abban, hogy legkésőbb 2009. január 15-ig kezdődjenek tárgyalások:

- a) a közzféra szektorális és ágazati érdekegyeztető fórumain további keresetnövelő intézkedések, kiegészítő juttatások lehetőségéről,
- b) a Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa keretében a munka-jogviszony változásaival járó ún. kiszervezésekről,
- c) az Országos Érdekegyeztető Tanácsban a munkavállalói illetékmentesség visszaállításáról a munkaügyi perekben, valamint – a munkavállalók önrendelkezési jogával összhangban – a szakszervezet perindítási jogának biztosításáról az egyéni munkaügyi jogvitákban.

A tárgyalások lehetőleg 2009. február 15-ig fejeződjenek be. Ezt követően az OKÉT áttekinti és értékeli a tárgyalások eredményét.

4. A kormányzat képviselői jószolgálati közreműködést vállalnak a közzféra egyes ágazataiban az ágazati párbeszéd bizottságok megalakításához szükséges munkáltatói érdekképviseletek létrehozásának elősegítése, illetve ágazati kollektív szerződés létrejötte érdekében.

5. A tárgyaló felek megállapodtak mind a főbb munkaügyi, mind a költségvetési folyamatok figyelésének elemeiről és módjáról a következők szerint:

- A keresetalakulást, a havi rendszeres és nem rendszeres kereset-kifizetéseket a szakértők által meghatározott ágazati, alágazati, szakágazati bontásban mutatják be, bruttó összegben havonta a költségvetési szervek körére. Nettó adatokat az összes keresetre közölnek.
- A keresetalakulás adataiból kiszűrjük a közmunkák mennyiségének változása miatt keletkező torzító hatást.
- Az adatokat a költségvetési szervekre, a közzféra ágazatainak vállalkozásaira és non-profit szervezeteire vonatkozóan külön-külön is bemutatják negyedévente.
- Létszám-, létszámváltozási adatokat is rendszeresen, havonta közölnek ugyanolyan struktúrában, mint ahogy a kereseti adatokat közlik. A létszámváltozások évközi adatait az előző év decemberéhez viszonyítva is bemutatják.

Az államháztartás, költségvetés tekintetében rendszeresen

- közölni fogják a mindenkori előző havi központi költségvetési és társadalombiztosítási bevételeknek és kiadásoknak az összegét, valamint
- a fejezeti és az általános tartalékok alakulásának az adatait is.

6. A tárgyaló felek a 2009. első félévi költségvetési, valamint kereset- és foglalkoztatás-statisztikai adatok alapján 2009. szeptember 15-ig értékelik a folyamatokat az esetleges további teendők meghatározása érdekében.

7. A tárgyaló felek tudomásul veszik, hogy az egészségügyi és a szociális ágazat szakszervezetei folytatni kívánják a 2004. évi sztrájkkövetelések tárgyalásait, és ágazati kollektív szerződés iránti követeléseiket is fenntartják. Mindkét ágazatban ragaszkodnak az ágazati megállapodás megkötéséhez 2009. január 1-jéig visszamenőleg.

8. A Sztrájkbizottság a 2009. január 12-ére meghirdetett sztrájkot nem tartja meg. A 6. pontban megjelölt közös értékelés elvégzéséig bérkövetelések tekintetében sztrájkmoratóriumot vállal.

Budapest, 2008. december 18.

A dokumentumot Csizmár Gábor államtitkár, valamint a sztrájkbizottságban részt vevő 20 szakszervezet, köztük a PSZ is aláírta. E szakszervezetek listáját lásd lapunk 3. oldalán. Az alá nem író két szakszervezet: a Munkástanácsok Egészségügyi Ágazata és a PDSZ.

KÖLTSÉGVETÉS, 2009

Összeállította: dr. Horváth Péter igazgató-titkár

A Magyar Közlöny 186. számában (2008. december 21., vasárnap) megjelent a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről szóló 2008. évi CII. törvény. A kihirdetés 2008 ősze összes vitáinak, a költségvetési javaslat többszöri megváltoztatásának végét jelenti, és természetesen kezdetét a helyi költségvetési rendeletek elkészítésének, végleges formába öntésének. Az amerikai jelzálogpiacról indult pénzügyi zavarok hatására a fejlett gazdaságok zömében is – recessziós félelmek miatt – 2008 őszen világgazdasági válság jegyei kerekedtek felül, növekedtek a negatív kockázatok, a forint ellen is nyilvánvalóan spekulációs törekvések jelentkeztek. Három költségvetési javaslat született 2008 őszen, és a kormány mintegy 20 milliárd eurós pénzügyi csomagot is felvett, melynek feltételeként felülvizsgálta cselekvései mozgásterét: 1 százalékos csökkenéssel tervezte a GDP mennyiségét, a költségvetési hiányt a GDP százalékában 2,6%-ra csökkentette, ehhez azonban erőteljesen mérsékelni kellett a bérdinamikát: 2%-ot meghaladó reálbércsökkenést hajtott végre, a közszférában nem lesz bémővekedés és a 13. havi illetmények kifizetését is felfüggesztette. A nyugdíjasoknak járó 13. havi nyugdíjat csak a 62. élet betöltött nyugdíjasok kapják, maximalizált 80 ezer forint mértékben. A kormány azt állítja: az államháztartás egyensúlyának ilyen mértékű javításával biztosítható, hogy az euró bevezetése lehetségessé váljon.

A közszféra viharos tiltakozása, demonstrációk, petíciók átadása, sztrájkfenyegetés a megegyezés irányába kényszerítette a kormányt: a megállapodás szerint 180 ezer forintig 8,33%-nyi, felette pedig havi 15 000 forint kompenzáció illeti meg a közszféra dolgozóit. A megállapodás egységes munkajogi és egyéb, érdekvédelmet segítő megoldásairól külön cikk keretében fogunk beszámolni. A sok negatív változás mellett megmaradt néhány, a pedagógusok számára kedvező hatású költségvetési tétel az Új tudás-programból. Néhány elem bevezetése (pl. vezetők kiegészítő juttatása, az 1-7. fizetési fokozatba soroltak keresetkiegészítése) elmaradt, későbbre kerül, de továbbra is számíthatnak az integrációs rendszerben részt vevő intézményekben dolgozó pedagógusok, az SNI- gyerekekkel foglalkozó gyógypedagógusok, az osztályfőnöki feladatot ellátó pedagógusok arra, hogy 2009 januárjától többlettuttatást kapnak. Ennek módjáról, lehetőségeiről jogász kollégám írásából szerezhetnek ismereteket.

Az új költségvetésben is megmaradt a minőségi munkáért járó keresetkiegészítés [58. § (1) – 5 250 Ft/fő/hónap tervezési összeg], a szakkönyvvásárláshoz kapcsolódó támogatás [58. § (2) – 14 000 Ft/fő tervezési összeg], a pedagógus-szakkvizsga, -továbbképzés, szakmai szolgáltatások támogatása (8. számú melléklet I/1. – 11 700 Ft/fő/év tervezési összeg). A legfontosabb normatívákat táblázatban közöljük. Az önkormányzatokkal folytatandó egyeztetések érvényéhez fontosak a 3. számú melléklet kiegészítő szabályainak 10/B. pontjai. „E jogcíme (a 3. sz. mell. 15-17. pontja – H. P.) tartalmazzák a Közoktatási Törvényhez és végrehajtó rendeletében meghatározott közoktatási, kötelezően ellátandó szakmai feladatokhoz, ezen belül a diáksporthoz, szabadidős programok szervezéséhez, kulturális neveléshez, továbbá egyes pedagógus-juttatásokhoz, a szakkönyvvásárláshoz, a kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítéshez, a pedagógiai, szakmai szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó hozzájárulást.” Tudjuk, hogy sok önkormányzat főleg ezeken szeretne spórolni, de ez törvénytelen. Mindenki előtt ismeretes, hogy ezek a normatívák nem elegendőek az önkormányzati feladatok végrehajtására, de az önkormányzati törvény csak központi támogatást, segítséget ígér a teljesítésükhöz.

2009 nagyon nehéz év lesz. A kompenzáció és néhány új pedagógus-bérellem ugyan a központi költségvetésből kerül bevezetésre, de a normatívák takarékosági okokból való csökkentése továbbra is a helyi erőforrások nagyobb méretű bevonását teszi szükségessé. Sajnos a gyereklétszám apadása is prognosztizálható, ez újabb osztály-csoportvesztést okoz, ami munkaerő-foglalkoztatási gondokat indukál. A folyamatok törvényes lebonyolítására kemény, fájdalmas szakszervezeti fellépést követel.

Az önkormányzatok közoktatással összefüggő állami költségvetési forrásainak ellenőrzése (válogatás)

A) Számítások a közoktatás új finanszírozási rendjével kapcsolatban

A 3. sz. melléklet 15. – közoktatási alaphozzájárulás (az óvodai neveléshez, az iskolai oktatáshoz, a szakképzés elméleti képzéshez, az alapfokú művészetoktatáshoz, a kollégiumi neveléshez, az általános iskolai napközitthoni, tanulószobai oktatáshoz)

Évfolyam	Átlaglétszám	2009. szeptember 1. – 2010. augusztus 31.	a 2005 januárjától érvényes normatíva alapján számított összeg	a 2005-höz viszonyított arány
Óvoda 9-12 órás				
1-3.	20 fő	2 540 000 x 1,62 = 4 114 800	20 x 199 000 → 3 980 000	103,4 %
Általános iskola				
1-2.	21 fő	2 540 000 x 1,2 = 3 048 000	21 x 204 000 → 4 284 000	71 %
3.	21 fő	2 540 000 x 1,22 = 3 098 800	21 x 204 000 → 4 267 000	72,3 %
4.	16 fő	2 540 000 x 1,39 = 3 530 600	16 x 204 000 → 3 264 000	92 %
5-6.	23 fő	2 540 000 x 1,55 = 3 937 000	23 x 212 000 → 4 876 000	81 %
7.	23 fő	2 540 000 x 1,76 = 4 470 400	23 x 212 000 → 4 876 000	91,7%
8.	20 fő	2 540 000 x 1,76 = 4 470 400	20 x 212 000 → 4 240 000	105,4 %
Középfok				
9-10.	28 fő	2 540 000 x 2,33 = 5 918 200	28 x 262 000 → 7 336 000	80 %
11.	28 fő	2 540 000 x 2,76 = 7 010 400	28 x 262 000 → 7 336 000	95,6 %
12-13.	26 fő	2 540 000 x 2,76 = 7 010 400	26 x 262 000 → 6 812 000	102,9 %
Szakképzés, elméleti képzés				
9. felzárkóztató és 1-3. szakképző	28 fő	2 540 000 x 2,03 = 5 156 200	28 x 210 000 → 5 880 000	87,7 %
a 3-at követő további évf.	26 fő	2 540 000 x 2,03 = 5 156 200	26 x 210 000 → 5 460 000	94,4 %
Alapfokú művészet oktatás				
Zeneművészet	8 fő	2 540 000 x 0,17 = 431 800	8 x 105 000 → 840 000	51,4 %
Képző- és iparművészeti, szín- és bábművészeti ág	10 fő	2 540 000 x 0,08 = 203 200	10 x 59 000 → 590 000	34,4 %
Kollégium	25 fő	2 540 000 x 1,3 = 3 302 000 + 177 000 x 25 = 4 425 000 lakhatás	25 x 318 000 → 7 950 000	97,2 %
Napközis tanulószoba				
1-4.	25 fő	2 540 000 x 0,24 = 609 600	25 x 23 000 → 575 000	106 %
5-8.	25 fő	2 540 000 x 0,16 = 406 400	25 x 23 000 → 575 000	70,7 %
Iskolaotthon				
1-3.	21 fő	2 540 000 x 0,27 = 685 800	21 x 23 000 → 483 000	142 %
4.	16 fő	2 540 000 x 0,27 = 685 800	16 x 23 000 → 368 000	186 %

B) Egyéb források

Területek, jogcímek	Normatív támogatás			
	2006/2007-es tanév	2007/2008-as tanév	2008/2009-es tanév	2009/2010-es tanév
3. sz. melléklet				
16.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése, oktatása				
	Ft/fő/év			
16.2.1. gyógypedagógiai nevelés, oktatás óvodában, iskolában	464 000	464 000	240 000	239 000
16.2.2. korai fejlesztés, gondozás	240 000	240 000	240 000	239 000
16.2.3. fejlesztő felkészítés	325 000	325 000	325 000	322 000
16.3. nem magyar nyelvű és roma kisebbségi oktatás	45 000	45 000	45 000	43 000
16.6.1 középfokú iskolába bejáró gyerekek ellátása	15 000	15 000	18 000	18 000
óvoda, ált. iskola bejáró		15 000		
16.6.2. Intézményi társulás óvodába, iskolába más községekből odajárók után		45 000	45 000	42 800
17. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő szociális juttatások, szolgáltatás				
17.1. Óvodában, iskolában, kollégiumban szervezett kedvezményes étkeztetés	20 000	55 000	55 000	65 000
17.2. Tanulók tankönyvellátásának támogatása				
a) Tanulók ingyenes tankönyvellátása	2 400	10 000	10 000	10 000
b) Általános hozzájárulás tanulók tankönyvellátásához			1 000	1 000
8. sz. melléklet				
I/1. Pedagógus szakvizsga, továbbképzés, emelt szintű érettségi vizsgáztatásra felkészülés támogatása	15 000	11 700	11 700	11 700
I/3. Pedagógiai szakszolgálat		1 020 000	1 020 000	970 000
II/3. Szociális továbbképzés és szakvizsga támogatása		9 400	9 400	9 400

C) A közalkalmazotti illetménytábla bértételei forintban (Ft/hó)

Fizetési fokozatok	Fizetési osztályok									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	69 000	77 000	78 000	79 000	89 000	122 000	127 000	129 500	142 000	154 500
2.	70 200	78 300	79 600	81 000	91 400	126 300	131 400	136 000	148 400	163 800
3.	71 400	79 700	81 100	83 000	93 900	130 800	136 200	142 500	156 600	175 400
4.	72 600	81 000	83 100	84 900	97 000	135 400	141 000	148 900	165 800	186 900
5.	73 800	82 400	85 000	86 900	100 100	140 000	145 700	155 400	176 400	198 500
6.	75 000	83 700	86 800	88 900	103 200	144 600	150 500	163 200	187 100	210 100
7.	76 400	85 300	88 700	91 000	106 600	149 100	155 300	172 900	197 700	219 400
8.	77 800	87 800	90 700	93 800	109 900	154 300	161 600	182 600	208 400	229 000
9.	79 400	90 300	93 200	96 800	113 300	159 500	169 200	192 300	216 900	238 700
10.	80 900	93 000	95 900	99 700	116 600	166 800	177 200	202 000	225 400	248 400
11.	82 500	95 700	98 900	102 700	119 900	174 200	185 100	210 400	233 900	258 000
12.	84 000	98 400	101 800	105 700	122 600	181 500	193 000	218 900	242 500	267 700
13.	85 600	101 100	104 700	108 600	125 300	188 800	201 000	227 300	252 400	278 500
14.	87 100	104 000	107 600	111 600	128 400	196 100	208 900	235 700	262 300	289 300

A 321/2008. (XII. 29.) Kormányrendelet alapján 2009. január 1-jétől a minimálbér 71 500 Ft. A közép fokú iskolai végzettséget, illetve szakképzettséget igénylő munkakörökben (B, C, D) január 1-jétől 87 000 Ft, július 1-jétől 87 500 Ft. [Az A/1-3., a B/1-7., a C/1-6. és a D/1-5. fokozatban a kötelező illetményt a besorolás új sorában a minimálbéhez ki kell egészíteni.]

A 13. havi illetmény kifizetésének 2009. évre történő felfüggesztése, módosított szabályai 2010. 01. 01. napjától, és a keresetvesztés ellentételezése

- Az egyes törvényeknek a 13. havi illetmény, munkabér kifizetési rendjével összefüggő módosításáról rendelkező 2008. évi CX. törvény módosította a Kjt. 68. § szabályait.
- Tekintettel arra, hogy a törvény 2009. 01. 01. napján lép hatályba, a módosítás azonban csak 2010. 01. 01. napján, 2009-ben 13. havi illetmény kifizetésére nem kerülhet sor.
- Mint ismeretes, az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány – hosszas tárgyalásokat követően – megállapodott egyebek között a 13. havi illetmény 2009. évi felfüggesztése miatti keresetsökkenés ellentételezéséről.
- A tárgyalások eredményeként „az ellentételezés havi bruttó 180 000 Ft illetményig teljes mértékben – azaz a havi illetmény 8,33%-ának megfelelő összegben –, afölött havi bruttó 15 000 Ft összegben 2009. évben történik, első alkalommal a januári illetménnyel együtt február eleji kifizetéssel”.
- A végrehajtásról, „A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2009. évi havi keresetkiegészítéséről” címmel kormányrendelet készül, amelyet a kormány 2009. 01. 14-ei ülésén tárgyal, és feltehetően fogad el, sürgős kihirdetéssel.

Véleményem szerint, figyelemmel a Magyar Államkincstár illetéke-seitől telefonon kapott tájékoztatásra is, a kormányrendelet ugyan-csak megkésett, és csak késve biztosítja a februári kifizetéseket.

Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária
vezető jogtanácsos,
ILO-közvetítő és -döntőbíró

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

Kinevezett vezető és megbízott vezető – egy jogszabályi rendelkezés módosításának félreértései

Mint az várható volt, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. számú törvény (Kjt.) legutóbbi módosítása több nehezen értelmezhető rendelkezést tartalmaz.

A félreértések oka változatos:

- a korábbi helytelen fogalomhasználat,
- a rendelkezések „szelektív” olvasása,
- az összefüggések figyelmen kívül hagyása,
- a jogszabály szerkesztésének módszere, formája.

A legtöbb levélben, telefonon feltett kérdés a magasabb vezetői, vezetői feladat ellátásával kapcsolatosan érkezik. Meglepő és kifejezetten sajnálatos, hogy a félreértés téves fenntartói intézkedéseket is eredményez.

Melyek ezek a szabályok?

Kjt. 23. §

„23. § (1) A magasabb vezetői, illetve vezetői feladat ellátása önálló munkakörben (a továbbiakban: **kinevezett vezető**), illetőleg magasabb vezető, illetve vezető megbízással (a továbbiakban: **megbízott vezető**) történik. A magasabb vezető, illetve vezető megbízás feltétele, hogy a közalkalmazott – a kinevezés szerinti munkaköre mellett – látja el a magasabb vezetői, illetve vezetői beosztásból eredő feladatait. Magasabb vezető csak felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező közalkalmazott lehet. A megbízást és annak elfogadását írásba kell foglalni. Nem lehet kinevezett vagy megbízott vezető a közalkalmazott a gyakornoki idő tartama alatt.”

Jogi álláspontom szerint – és ezt a módosítás tervezetének véleményezésekor hangsúlyoztam is – helyesebb lett volna a bekezdést a következő módon tovább tagolni, mert így egyértelműbb, áttekinthetőbb:

a) A magasabb vezetői, illetve vezetői feladat ellátása önálló munkakörben (a továbbiakban: kinevezett vezető), illetőleg magasabb vezető, illetve vezető megbízással (a továbbiakban: megbízott vezető) történik.

b) A magasabb vezető, illetve vezető megbízás feltétele, hogy a közalkalmazott – a kinevezés szerinti munkaköre mellett – látja el a magasabb vezetői, illetve vezetői beosztásból eredő feladatait.

c) Magasabb vezető csak felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező közalkalmazott lehet.

d) A megbízást és elfogadását írásba kell foglalni.

e) Nem lehet kinevezett vagy megbízott vezető a közalkalmazott a gyakornoki idő tartama alatt.

A lényeget az a) pontban írt rendelkezés tartalmazza.

A kinevezett vezető **önálló munkakörben**, a megbízott vezető **munkaköre mellett, beosztásként** látja el a magasabb vezetői, vezetői feladatot.

Nevelési-oktatási intézményekben a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. számú törvény (Köt. tv.) 18. §-a határozza meg a magasabb vezetői megbízás feltételeit, amelyeket a vezetőre is alkalmazni kell.

E feltételek egyike:

„18. § (1) Nevelési-oktatási intézményben az intézményvezetői megbízás feltétele:

d) a nevelési-oktatási intézményben **pedagógus-munkakörben fennálló**, határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, **határozatlan időre szóló alkalmazás.**”

E szabály helyes értelmezésével és alkalmazásával nevelési-oktatási intézményekben a magasabb vezető, vezető **munkaköre** a Köt. tv. 1. számú melléklet Harmadik rész 1/B pontjában meghatározott **pedagógus munkakörök valamelyike**, és **beosztása** a magasabb vezetői, vezetői **megbízás**.

Kjt. 23. § (2) bek. a könnyebb megértés érdekében tagolva:

a) „A munkáltató vezetője és helyettese, valamint a munkáltató működése szempontjából meghatározó jelentőségű feladatot ellátó vezető magasabb vezetőnek minősül.

b) A magasabb vezető, valamint a vezető **munkaköröket, illetve megbízásokat**, továbbá a kinevezés, illetve a megbízás feltételeit a **végrehajtási rendelet határozza meg.**

c) A magasabb vezető **munkakör betöltésére, illetőleg ilyen megbízás ellátására** pályázatot kell kiírni. Ha a 20/B. § alapján a pályázat kiírása nem kötelező, a munkáltató állapíthatja meg azt a **vezető megbízást, illetőleg munkakört**, amely betöltése pályázat alapján történik.

d) Ha a **magasabb vezető munkakör, illetve az ilyen megbízás**, valamint a vezető megbízás betöltésére pályázatot kell kiírni, ennek során alkalmazni kell a 20/A. § (2) bekezdésének a) és b) pontját.”

Mit jelent ez a rendelkezés?

ad. a) A kár-felelősségi szabályok alkalmazásánál van jelentősége.

ad. b) Felhatalmazás az ágazati végrehajtási szabályok megalkotására.

ad. c-d) pályáztatásra vonatkozó általános szabályok.

A Kjt. végrehajtásáról az oktatási-nevelési intézményekben tárgyú 138/1992. (X. 8.) kormányrendelet (Vhr.) **5. § (1)-(4) bekezdése** – a törvényi felhatalmazás alapján – 2009. 01. 01. napi hatállyal az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„5. § (1) A közoktatási intézményben - az intézmény gazdálkodási jogosítványaitól függetlenül

a) magasabb vezető **megbízásnak** minősül:

aa) a helyi önkormányzat képviselőtestülete, közgyűlése, illetve a fenntartó vezetője vagy megbízottja által adott intézményvezetői megbízás, valamint a tagintézmény vezetésére szóló igazgatói, óvodavezetői megbízás, többcélú intézményben az intézményegység vezetőjének (igazgatójának, óvodavezetőjének, kollégiumvezetőjének) a megbízása,

ab) az intézményvezető-helyettesi megbízás;

b) vezető **megbízásnak** minősül a tagintézmény-vezetői, az intézményegységvezető-helyettesi, a tagintézményvezető-helyettesi, a tagozatvezetői, a gyakorlatioktatás-vezetői, a gyakorlatioktatás-vezető-helyettesi és gyakorlóhely-vezetői megbízás;

c) az a)-b) pontokban foglaltaktól eltérően magasabb vezetői munkakör:

ca) a központműhely-vezetői munkakör a központműhely-vezető-helyettesi munkakör,

cb) a gazdasági-, az ügyviteli-, a műszaki-, a személyzeti-intézményvezető-helyettesi munkakör,

d) vezetői munkakör: a gazdasági-, az ügyviteli-, a műszaki-, a személyzetivezetői munkakör.

(2) Az (1) bekezdés aa) pontjában rögzített magasabb vezetői megbízás – a (14) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével – a munkáltató döntésétől függően, az év során bármikor, legalább öt és legfeljebb tíz évre adható. Magasabb vezetői megbízás ugyanannak a közalkalmazottnak az e §-ban meghatározott eljárás lefolytatásával több alkalommal is adható (a továbbiakban: megbízás meghosszabbítása).

(3) Az intézményvezetői pályázati eljárás előkészítésével összefüggő előkészítő feladatokat – ide nem értve a pályázati feltételek meghatározását – a közoktatási intézményt fenntartó önkormányzat jegyzője, főjegyzője, más fenntartó esetén a munkáltató megbízottja (a továbbiakban: pályáztató) látja el.

(4) A magasabb vezetői megbízásra és a magasabb vezetői munkakör betöltésére irányuló pályázati felhívást – a Kjt. 20/A. §-ának (4) bekezdésében meghatározottakon túl – az Oktatási és Kulturális Minisztérium hivatalos lapjában is közzé kell, egyéb megbízás vagy munkakör esetén közzé lehet tenni. A pályázat benyújtásának határidejét ezekben az esetekben is a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ internetes oldalán történő közzétételről kell számítani.”

Összegezve: az oktatási-nevelési intézményekben csak a Vhr. 5. § (1) bek. c)-d) pontjában meghatározott munkakörök a magasabb vezetői, vezetői munkakörök.

A Kjt. kinevezett vezetőkre vonatkozó szabályait e munkaköröket betöltő magasabb vezetőkre, vezetőkre lehet és kell alkalmazni.

Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária
vezető jogtanácsos,
ILO-közvetítő és -döntőbíró

Ismét módosult a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény közoktatási intézményekben történő végrehajtásáról a 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) módosításáról szóló 2008. évi LXI. törvény (a továbbiakban: Kjt. módosítása) tette elsősorban szükségessé a törvénynek a közoktatás területén történő végrehajtására kiadott 138/1992 (X. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) módosítását.

1. A Kjt. módosítása egyfelől újrafoglalja – alkotmányos kötelezettségéből adódóan – a törvény felhatalmazó rendelkezéseinek rendszerét, másfelől további szabályozást tartalmaz az önálló munkakörben, közalkalmazottként foglalkoztatott magasabb vezetői, vezetői tekintetében.

Az egyes munkaügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CLXXXIX. törvény Kjt.-t módosító rendelkezései – kisebb körben – ugyancsak szabályozási, módosítási kötelezettséget jelentenek az ágazati végrehajtási rendeletekben.

Indokolta tette a módosítást végül az az igény is, hogy a kormányrendelet gyakorlati alkalmazása közben felmerült jogalkalmazói nehézségek szűnjenek meg, továbbá, hogy az adminisztrációs terhek csökkenjenek.

A Kjt. módosítása alapján magasabb vezetőnek minősül az intézmény vezetőjének helyettese, továbbá az intézmény működése szempontjából meghatározó jelentőségű feladatot ellátó vezető. Ehhez a szabályhoz igazítja a Vhr. is a magasabb vezetői, vezetői feladatokat ellátók körét, ideértve a magasabb vezetői, vezetői megbízásokat és munkaköröket is.

A pályázatok Oktatási Közlönyben történő meghirdetése a továbbiakban lehetőség – és nem kötelezettség –, tekintve, hogy az új törvényi szabályozás szerint a pályázatok közzététele kötelező a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ internetes oldalán. Ettől a közzétételtől számíthatódnak a pályázati határidők; ily módon jelentősen lerövidül a pályázatok „átfutási ideje”.

A Kjt. bevezeti a közalkalmazottak minősítési rendszerét. Tekintettel arra, hogy a közoktatási intézményekben már működik a teljesítményértékelés rendszere, a párhuzamosság elkerülése érdekében – a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.) módosításával és a Kjt. felhatalmazása alapján – a végrehajtási rendelet meghatározza a teljesítményértékelés eredményének a minősítési eredménnyel való egyenértékűségét feltételeit.

Egyértelművé teszi az új szabályozás, mely esetekben jogosít a pedagógus-szakvizsga a hasznosítás mértékének vizsgálata nélkül százalékos illetménynövekedésre.

A Kjt.-módosításban felsorolt eseteken túl a rendelet kiegészül további olyan esetekkel, amikor nem kötelező a nyilvános pályázat kiírása.

A székhelyen kívül, más településen működő tagintézmény vezetőjének megbízásakor véleményezési jogosítványa van a területileg érintett önkormányzatnak is.

A feladat-ellátási terv készítésének kötelezettségét a módosítás hatályaon kívül helyezi. Egyes, az eddig feladat-ellátási tervben történő szabályozásra előírt feladatok, kötelezettségek munkatervi szabályozásba kerülnek.

2. Az „Új tudás, műveltség mindenkinek”-kormányprogram célul tűzte ki – egyebek között – a pedagógusok anyagi ösztönzését elsősorban a pedagógushivatás presztízsének helyreállítására, a pedagógusmunka minőségének javítására, a tehetséges pályaválasztó fiatalok pályára vonására, az átlagosnál nehezebb körülmények között nevelő-oktató munkát végzők, az osztályfőnöki feladatot ellátó és sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal foglalkozó pedagógusok, továbbá az intézményvezetők többletdíjazása érdekében.

A pénzügyi válságra hivatkozással 2009-ben csak az osztályfőnöki és a gyógypedagógiai pótlék mértékének emelésére, illetőleg a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, tanulókkal foglalkozó pedagógusok kiegészítő illetményének megállapítására került sor.

Az osztályfőnöki-pótlék-határok emelésére vonatkozó rendelkezés 2009. február 1-jén lép hatályba.

3. A jogszabálymódosítás ismertetése.

A Vhr. kibővíti azokat az eseteket, amikor nem állapítható meg próbaidő. Nevezetesen akkor, ha a magasabb vezetői beosztást (munkakört) „külső” pályázóval töltik be. A külső pályázóval a magasabb vezetői megbízással egyidejűleg az adott intézményben határozatlan idejű beosztott pedagógus-munkakörre szóló közalkalmazotti jogviszonyt kell létesíteni. Elkülönül tehát a munkakör és a beosztás. Próbaidőt csak a közalkalmazotti kinevezésben lehet kikötni. A próbaidő alatti megszüntetés jogkövetkezmény szempontjából közös megegyezéssel történő megszüntetésnek minősül, indokolási kötelezettség nélkül. A magasabb vezetői megbízás 5-10 évre szól, visszavonását kérésre indokolni kell, az indok valóságát és okszerűségét a munkáltatónak kell bizonyítani. Visszélésekre is lehetőséget

adhatna, ha a képviselő-testület bizalmát már egyszer elnyert intézményvezető közalkalmazotti jogviszonyát indokolás nélkül, azonnal hatálylallyal meg lehetne szüntetni. A próbaidő kikötése nem egyeztethető össze a magasabb vezetői beosztással történő megbízással. Nem indokolt a magasabb vezetői munkakörre történő kinevezés esetén sem.

Újra kellett szabályozni a magasabb vezetői, vezetői megbízások (munkakörök) körét.

A módosítás egyértelművé teszi a pályázattal összefüggő határidők számítását; a benyújtás határidejeként megjelölve az ún. szolgáltató központ honlapján történő közzétételtől számított legalább harminc napot. Az Oktatási Közlönyben a közzétételt a javaslat részben csak lehetőségként jelöli meg.

Megszűnt az a felhatalmazás a Kjt.-ben, melynek alapján a pedagógus szabadságot kaphatott tudományos fokozat megszerzése, kutató munkában, tanulmányúton való részvétel vagy tankönyvírás céljából. A lehetőség fenntartása érdekében a módosítás a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvényben foglalt felhatalmazás alapján, munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés jogcímen biztosítja a korábbi kedvezményt.

A Kjt. módosítása bevezeti a közalkalmazottak minősítésének kötelezettségét. Tekintettel azonban arra, hogy a közoktatási intézményekben már működik a teljesítményértékelés rendszere, a kettős munkaértékelésből adódó felesleges adminisztráció elkerülése érdekében a Vhr. meghatározza a teljesítményértékelés eredményének a minősítési eredménnyel való egyenértékűségét feltételeit.

Az eltérő joggyakorlat miatt a hasznosítás mértékének vizsgálata nélkül megállapítható további szakképzés utáni százalékos illetménynövekedés szabályai kiegészülnek a szakvizsgázott pedagógus-munkakörök tekintetében. Nevezetesen: amennyiben a pedagógus-szakvizsgát tanúsító oklevél egyben újabb szakképzést is igazol, az intézményvezetői, -helyettesi beosztásban, a vezetői tanári, gyakorlatvezetői övönői, gyakorlatvezetői tanítói, pedagógiai szakértői, pedagógiai előadói munkakörben foglalkoztatottakat megilleti az illetménynövekedés. Erre – tiltó rendelkezés hiányában – a hatályos rendelkezések alapján is jogszerűen sor kerülhetett: a pontosítás inkább az egységes joggyakorlás érdekében történt.

A jogalkalmazók jelzésével egyetértve – törvényi felhatalmazás birtokában – indokolt volt kiegészíteni azokat az eseteket, amikor nem kötelező a nyilvános pályázat kiírása.

A módosítás egyértelművé teszi azt, hogy a vezetői beosztások közül mely esetekben nem kötelező a pályázattal.

A módosítás szerint a tagintézmény-vezetői megbízás is – azonos típusú intézményben, intézményegységen belül – határozott idejű, 5-10 évig terjedő időszakra szól.

A feladatellátási terv készítését elsősorban a Kt.-nek a 2006/2007-es tanévtől bevezetett módosítása indokolta. Nevezetesen: felhatalmazta a munkáltatót arra, hogy heti két óra külön díjazás nélküli egyéni, szabadidős vagy tanórán kívüli foglalkozást rendeljen el a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak részére. Ez a szabályozás 2007. szeptember 1-jétől hatályt veszített. A munkaszervezés más módon és nem utolsósorban kevesebb adminisztrációs kötelezettséggel is megoldható. A korábban a feladatellátási tervben szabályozott egyes feladatokat elégséges az éves munkatervben rögzíteni.

Az „Új tudás, műveltség mindenkinek”-programhoz kapcsolódóan, a tervezetben foglaltak alapján az integrációs rendszerben részt vevő intézményekben dolgozó pedagógusok kiegészítő illetményéhez azok az óvodák és általános iskolák juthatnak hozzá, amelyek bekerültek az Integrációs és Képesség-kibontakoztató Támogatás Rendszerébe. A módosítás részletesen rögzíti a juttatás odaítélésének és összegének feltételeit.

A módosítás szerint az osztályfőnöki pótlék mértéke a közalkalmazotti pótlékalap 30-60%-áról 38-100%-ára 2009. február 1-jétől, a gyógypedagógiai pótlék a pótlékalap 18-42%-áról 38-100%-ára 2009. január 1-jétől emelkedik.

A módosítás kiterjeszti a rendelet hatályát a normatív állami hozzájárulásban részesülő nem állami, nem önkormányzati fenntartású intézményekre a kiegészítő illetmények juttatása tekintetében.

A módosítás többi része pontosító és átmeneti rendelkezéseket tartalmaz.

A közoktatási intézményekben a vezetői feladatokat magasabb vezető, illetve vezető beosztás ellátására szóló megbízással látják el. Magasabb vezetői beosztás ellátására szóló határozott idejű megbízása van az intézményvezetést ellátó főigazgatónak, igazgatónak, vezető beosztás ellátására szóló határozatlan idejű megbízása van a főigazgató-helyettesnek és a gazdasági vezetőknek. E magasabb vezetői, illetve vezetői beosztások magasabb vezetői, illetve vezetői munkaköröké történő átminősítése nem érintheti a korábban kiadott magasabb vezetői megbízások időtartamát, illetve nem érintheti esetlegesen hátrányosan a határozatlan idejű vezetői megbízással rendelkezők illetményét. Ezért szükséges az átmeneti rendelkezések beiktatása.

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária
vezető jogtanácsos,
ILO-közvetítő és -döntőbíró